

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için tören değil, devrim gerek!
Yıl: 13, Sayı: 340, 28 Ekim 1987

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Behice Boran'ın cenazesine egemen kılınmak istenen "ölüm sessizliği" devrimci canlılığa dönüştü.

"DEMOKRASİ İÇİN TÖREN DEĞİL DEVRİM GEREK"

Resmilerle komünistlerin yaklaşımı arasındaki anlayış ve tutum farklılığının son örneğini, TİP genel başkanı Behice Boran'ın 18 Ekim günü yapılan cenaze töreninde yaşadık.

Behice Boran'ın cenaze töreni için saat 11.00'de Şişli Camisi önünde toplanan kalabalık 12.30'-dan itibaren kortej oluşturdu. Zincirlikuyu mezarlığına yürümeye başlandı. Polis cenazeyi önceden mezarlığa gönderdi. Yürüme izni de vermiyordu, pazarlık sonucu izin aldılar. Koşulu açık: Kuzu kuzu yürünecek. Slogan yok.

Düzenleyiciler, yürüyüş başlar başlamaz slogan yasağını uygulamaya koydular. Onun yerine alkışlama yöntemi uygulandı. Polis onu da istemeyince, tören görevlileri "alkışlama"yı da yasaklamaya çalıştılar. Papağan gibi "slogan, el çırpmak yasak, ölüm sessizliğinde yürünecek" diye söylenip durdular. Tertip komitesi "güvenlik" güçlerinin her isteğine eyvallah dedi.

Kortej Ali Sami Yen stadına geldiğinde yakalarında "tören değil devrim gerek" yazısı olan TKP'liler "demokrasi için tek yol devrim" sloganı atmaya başladılar. Bunun yanında "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "zindanlar boşalsın, genel af" sloganları atıldı. Bu sloganlar atılırken tören görevlileri engellemeye çalıştılar ama başaramadılar.

(Yazısı 5. sayfamızda)

İşçi sınıfı parmağını oynatsa bütün burjuva kesimler "eyvah geliyorlar" diye korkuya kapılıyorlar. İyi de ediyorlar:

Çırpındıkça batıyorlar

Türkiye burjuvazisi 1980 öncesi devrimci durum döneminden büyük ders çıkarmış görünüyor. İşçi sınıfı parmağını oynatsa, bütün burjuva kesimler "eyvah geliyorlar" diye korkuya kapılıyorlar. İşçi sınıfı henüz bütün gücünü ortaya koymamışken, burjuvazi ölümlerden ölüm beğenmeye başladı ve intihar uçuşlarına geçti. Şimdi bütün burjuva hesaplar hangi yoldan gidersek ölümü biraz geciktirebiliriz üzerine yapılıyor.

Bu gerçeği burjuva köşe yazarları da görüyor. Yalçın Doğan *Cumhuriyet*'teki köşesinde meclis yeniden toplanmadan önce şöyle diyordu:

> "Özal iktidarının 'gözü kara gidiş'i içinde ulaşılan nokta bunalım stratejisinin bir sonucudur. Ne var ki, şimdi Meclisin toplanmamasının ekeceği bunalım tohumlarının, Meclisin toplanmasının yaratacağı bunalımdan daha az olduğunu kimse söyleyemez."

Yalçın Doğan, öyle de yapsak rejim tehlikededir, böyle de yapşak rejim tehlikededir diyordu. İktidar, meclisi toplayarak ölümünü hazırlama yolunu daha "elverişli"(!) buldu.

"Boykot"a ne oldu?

Burjuva muhalefet, meclis toplanmazsa vb. seçimleri boykot ederiz diyordu.

Meclis toplandı ama muhalefetin hazırladığı, eski yasanın tümden iptali önerisi mecliste görüşülmedi bile. Özal'ın hazırladığı ve meclisten geçerek Evren'-in de onayladığı yeni yasa isteyen partiye önseçim yapma olanağı tanıyor, ama partilerin önündeki süre önseçim için yeterli değil. İptal edilen yasanın tanıdığı süreyle hemen hemen aynı. Üstelik yeni yasa ile Özal eski yasada garantileyemediği kontenjan barajı avantajını da garanti altına aldı.

Yani burjuva muhalefetin boykot önerdiği koşullar iyileşmedi, tersine daha da kötüleşti. O zaman, Özal'ın "siyasi havayı yumuşatmak" için göstermelik birkaç "diyalog" jesti ve meclisten eski yasanın hemen hemen aynısı olan yeni bir yasayı geçirmesi neyi değiştirdi ki boykottan vazgeçtiler?

Muhalefet partilerinin çıkar hesapları işin özünü gözden kaçırtmasın. DYP ve DSP'nin boykot demagojisinin altında yatan neden seçime erken yakalanmış olmalarıydı. SHP ise, boykottan yana değildi. DSP'nin zaman kazanıp güçlenmesini istemiyordu. Bu tür çıkar hesapları vardı ama zaten hiçbirinin gerçek bir boykota niyeti yoktu. Boykot söz seçimden kaçmalarını örtbas etmeye yarıyordu.

Baktılar ki ülkenin bu patlayıcı ortamında, yasaların, anayasanın yerlerde süründüğü, burjuva parlamentonun iyice gözden düştüğü koşullarda bu silahın sulandırılarak kullanılması bile dönüp rejimi ve kendilerini vurabilirdi. Bu nedenle "boykot" sözünü geri çektiler.

Özal'ın uyuz burjuva muhalefeti yumuşatması mümkün oldu ama siyasal ortamın yumuşatılması mümkün değildir. Burjuvazinin ülkeyi yönetemediği iyice açığa çıkıyor.

Önseçimsiz aday belirleme yüzünden büyük fırtınalar, depremler yaşayan burjuva partileri, şimdi de önseçim yapma yüzünden çalkalanıyor. Küsenler daha barışmadan yeni küskünler, listezedeler geliyor.

ANAP, kendi listezedelerinin üstüne en güvenilir adamlarını salarak, kontenjan adaylıkları vaat ederek ve büyük paralar harcayarak şimdilik küskünleri bir ölçüde geri devşirdi ve seçim yasasını da onların sayesinde meclisten geçirdi. Ancak önseçim kararı aldığı illerde tabanı aynı depremi yaşayacak, yeni küskünler partiyi kaynatacaktır.

SHP hiç durulmadı. Küskünler barışmadı. Gürkan İnönü'yü önemli bir fırsatı kaçırmakla suçluyor. İnönü'ye uzun bir eleştiri mektubu vererek parti meclisinden istifa etti, ama parti içi mücadelesine devam edeceğini söyledi. Tabii hemen DSP'den genel sekreterlik teklifi aldı. SHP'den istifalar sürüyor.

Demirel DYP'deki kaynama karşısında aciz kalıyor. Küsenler, darılanlar, ayrılanlar karşısındaki çaresizliğini "hiç bu kadar zor durumda kalmamıştım, herkese de yer bulamayız ki" sözleriyle dile getirdi. Listezedeler barışmadı. Milletvekilleri, genel idare kuruluna "40 haramiler" diyor.

Burjuva siyaset sahnesinin gerçek bir pazar olduğu, son sıralarda iyice sergilendi. Örneğin, Yozgat milletvekili Selahattin Taşlıoğlu'nun ANAP'a giriş dilekçesi, üzerine 2 bin lira tutuşturularak mecliste dolaştırıldı. Burjuva meclis eskiden de pazardı. Ama şimdi "açıklık" siyaseti izledikleri için olsa gerek, iyice ortaya saçıldılar. Bir de mal artınca fiyatlar iyice düşmüş!

Bütün bunlar sağıyla, soluyla burjuvazinin çürümüşlüğünü, siyaset, ahlak ve kültürde yaşadığı derin çöküntüyü işçi sınıfına ve emekçi halka sergiliyor.

Burjuva legalitesi çiğnene çiğnene paspas oldu

Burjuvazinin erken seçim tartışması çevresinde gelişen bunalımı, burjuva legalitesinin "içler acısı" durumunu bir kez daha sergiledi.

Türkiye'de yasaları çiğnemek sıradan işleyiş oldu. Burjuvazinin iktidarı da, muhalefeti de, yasaları çiğniyor. Ama burjuva kesimler arasında yasaları çiğneme rekorunu hukuk sevmez Özal ve hükümeti büyük farkla elinde tutuyor.

İşçi sınıfı zaten burjuva legalitesine karşı kendi legalitesi için, devrim için savaşım veriyor. Dolayısıyla, burjuvazinin kendisinin delik deşik ettiği yasaların üzerinden elbette yürüyüp geçecektir. Öyle de oluyor.

Burjuvazinin yasaları işçi sınıfına karşı sayısız engelle dolu. Örneğin, sendikalar greve çıkıyor, ama bağış toplamaları yasak. Yine de greve çıkan işçiler yalnız kalmıyorlar. Bütün ülkeden ve yurtdışından grevcilere destek akıyor. İşçiler, sendikamız bağış toplayamıyorsa, kendimiz toplarız diyerek, *fabrikadan fabrikaya somut dayanışma* gösteriyorlar.

Grev tüzüğü, greve çıkan binlerce işçinin ayakları altında paçavra oldu. Toplantı ve gösteri yürüyüşleriyle, yasadışı grevlerle ilgili yasa maddelerini işçiler "takmıyorlar" bile! Düzene karşı belgiler yeri göğü inletmeye başladı. Panzerlerin, videocu polislerin varlığı işçi sınıfına vız geliyor.

Lime lime olan burjuva legalitesini kurtarmak için "ilginç" girişimler de oluyor. En son, Ankara'da valilik, tutuklu ve hükümlü ailelerine imza toplamayı yasakladı. İmza toplama hakkını yalnızca İnsan Hakları Derneği'ne verdi. Ama tutuklu ve hükümlü aileleri imza toplamayı sürdürüyorlar. Hem de öyle ki, polis imza toplayanlardan bir kadını imza topladığı için *değil*, tutuklu ve hükümlü yakını olmadığı için tutuklayabildi.

Bunlar işçi sınıfının ve savaşıma çıkmış ezilen kesimlerin yasaları delmesine yalnızca birkaç örnek. Kendi manevra alanı daraldıkça burjuvazi kendi yasalarını giderek daha çok çiğniyor. Komünistler, sosyal demokratlar ve resmiler gibi, yasalar çiğneniyor diye ağlaşmıyorlar. Burjuva legalitesi gözden düştükçe işçi sınıfının onu yıkıp parçalaması kolaylaşıyor. İşçi sınıfı, açılan gediklerden yararlanarak sınıf savaşımını yükseltiyor.

Burjuvazi siyasal bunalımla kıvranırken sola düşen, onu bunalımı içinde boğmaktır. Ama resmiler öyle düşünmüyorlar. Düzenin daha fazla yıpranmaması için sosyal demokrasiden DYP'ye kadar burjuvaziye can simidi atıyorlar.

TBKP seçimlerde SHP'yi destekliyor. Hem de ne destek! 18 Ekim günü SHP'nin Bursa'da yaptığı mitingde "demokratik Türkiye daha güçlü SHP" belgisi atıldı. Bu belgiyi eskiden "demokratik Türkiye daha güçlü TKP" diye atıyorlardı. Şimdi SHP'yi kattılar. SHP'ye yeterli desteği vermediğini düşündükleri "sol" guruplara da kızıyor, "muhalefeti yalnız bırakmamaya" çağırıyorlar. Oysa bugün SHP'ye desteklemek, demokrasi savaşımının öncüsü olarak ileri atılmış olan işçi sınıfı için gerileme anlamı taşır.

İşçilerin çıkarı geçersiz oydadır

Ülkenin son aylarda yaşadığı hızlı gelişmeler iyice gösterdi ki, burjuva partilerin ***hiçbirisi*** işçi sınıfının, emekçi halkın umutla baktığı partiler değildir. Seçim sürecinin kendisi bu durumu daha da pekiştiriyor.

İşçi sınıfımızın burjuva partilerine inancı *yoktur*. Ama erken seçimde de *taraftır*. Onun tutumu, "ANAP'a oy, hiçbir burjuva partiye destek yok!" biçimindedir. Bu tutum, en iyi anlatımını komünistlerin önerdiği *geçersiz oy*da bulmaktadır.

Geçersiz oy, emekçi halkın burjuva partilerine inançsızlığını yansıtacaktır. Demokrasi savaşımının tek gerçek öncüsü olarak işçi sınıfının düzene karşı saldırısını daha da yükseltmesine yardımcı olacaktır.

Burjuva köşe yazarlarının da gördüğü ve itiraf ettiği gibi rejim derin bir bunalımdadır. Bunalımdan çıkmak için çırpınıyor ama çırpındıkça batıyor. Can havliyle yaptığı bütün hareketler rejime güveni daha da sarsıcı, burjuvazinin pisliklerini ortalığa iyice saçıcı oluyor.

Öte yandan, deri işçilerinin 4 aydır militanca süren grevine her gün yeni bir grev ekleniyor. II. boğaz köprüsü inşaatında çalışan 5000 yol işçisi, ambarlarda ve taşımacılıkta çalışan ulaşım ve depolama işçileri, Migros'ta hizmet işçileri, basın işçileri, şimdi de Selüloz-İş üyesi işçiler grev dalgasına en son katılanlar. Her yeni grev bir öncekinden daha militan geçiyor.

Öğrenciler, okulların açılmasıyla yeniden hareketlendiler. Dicle üniversitesinde yemek fiyatlarının artırılmasına karşı öğrenciler yemekleri boykot ettiler. Kürt halkı sömürgeciliğe karşı direniyor.

Burjuvazi bunalımdadır, bunalsın! İşçi sınıfının eylemleri her geçen gün gümbür gümbür ses çıkartarak tırmanıyor, tırmansın! Devrimci dalga kabararak geliyor, *gelsin!* Bu gelenle istediğimiz "başka âlemi" kurmak bizim ellerimizdedir.

Nezihe Dalyan

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Parti bizim canımız, herşeyimiz

Değerli yoldaşlar,

Partimizin olağanüstü 6. Kongre'si işçi sınıfımıza ve ezilen halklara kutlu olsun.

Sevinçliyiz, gururluyuz. Türkiye Komünist Partisi bizim canımız, herşeyimiz. Partimizin olağanüstü 6. Kongre'sini coşkuyla selamlıyoruz.

Partimiz devrimi hedefleyen yaşamın önünde giden bir parti olduğunu açık olarak kanıtlamıştır. Ayrıca, bizlerin hiç kuşkusu da yoktu, *gerçek TKP bizdik*. Kongremiz resmilere ve burjuvaziye bir darbe daha indirmiştir. Şimdi bize düşen görev, bu kongreyle birlikte daha da artan görevleri coşkuyla sırtlamak, partimize layık olmaktır.

Resmilerin,TKP ve TİP bileşiminden meydana gelen Birleşik "Komünist" Partisi'nin program taslağını okudum. Dört dörtlük, su katılmamış reformist, resmi bir program! Özür dilerim yoldaşlar, ama burjuvazinin beşinci kolunun bu program taslağında ne dediğini burada söylemeden edemeyeceğim. Resmi parti TBKP, kapitalizmden sosyalizme geçiş yolu üzerine şöyle yazıyor:

"Türkiye Birleşik Komünist Partisi, devrimci yolun bir iç savaşa dönüşmeksizin gerçekleşmesini amaçlıyor."

Bu bile yeter yoldaşlar. Adlarındaki komünist sözcüğü gerçekten tırnak içine alınmalı. Hatta kaldırılmalı. Bunlar bırakın komünist olmayı devrimci bile değillerdir. Lenin "iç savaşı yadsıyan devrimci bile olamaz" diyordu.

Türkiye işçi sınıfının bir tek devrimci partisi vardır. O da, olağanüstü topladığı 6. Kongre'si ile hak ettiği adını alan Türkiye Komünist Partisi'dir.

Yaşasın TKP'miz.

Yaşasın işçi sınıfımız!

Olağanüstü 6. Kongre'miz hepimize kutlu olsun.

M. Barış, B.Berlin

Eylemleri eylemimizdir

Değerli *İşçinin Sesi* çalışanları,

Bizler, Türkiye'de binlerce işçinin yanında olmak, onlarla sıcak dayanışma içinde bulunmak amacıyla Batı Berlin'de Grev İşçileri İle Dayanışma Komitesi'ni kurduk. Kolları sıvayarak hızlı bir çalışmaya girdik. Bu arada her zaman işçinin yanında olan, işçi sınıfının nabzını elinde tutan gazetenizi okuyor, yakından izliyoruz. Gerçekten başarılı bir çalışma yürütüyorsunuz.

Batı Berlin Grev İşçileri İle Dayanışma Komitesi olarak şu ana kadar yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı anlatmak, sizlere bilgi vermek, bizim için ayrı bir görevdir.

Komitemizin her hafta düzenli toplantıları oluyor. Grevlerle dayanışma için bildiri, afiş bastırdık. Yüzlerce bildiriyi Türkiyelilerin yoğun bulunduğu bölgelerde dağıttık. Berlin sokaklarında, afişleme yaptık, fabrikalarda afişlerimizi astık.

İşçi ve emekçi insanlardan bağış topladık, Deri-İş genel merkezine ve Kazlıçeşme şubesine dayanışma mesajımızı ilettik. Topladığımız dayanışma katkısını da kısa süre içinde grevci işçilere gönderm̧iş olacağız. Deri-İş merkez ve şubesine gönderdiğimiz mesaj şöyle:

"Değerli işçi arkadaşlar,

"Biz Batı Berlin Grev İşçileri İle Dayanışma Komitesi olarak, bu militan grevinizi coşkuyla selamlıyor, sizlerin mücadele bayrağını burada da yükseltiyoruz.

"Burada sınıf kardeşlerimizden topladığımız katkıyı hemen gönderiyoruz. Eyleminiz, eylemimizdir. Başarılar.

B. Berlin GİDK"

Bu arada, TAR firmasında işçi temsilcisi arkadaşlarla görüşme yapıp Deri-İş grevini anlattık, olumlu yanıt aldık. Fabrikada bağış toplamaya başladık. Ayrıca işçiler, fabrikadan fabrikaya dayanışma mesajlarını gönderiyorlar.

Komite çalışmalarını daha yaygınlaştırmayı hedefliyoruz. Bu amaçla, Alman Sendikalar Birliği'ni (DGB) ziyaret ettik. Türkiye'de sürmekte olan grevler hakkında bilgi verdik. Kendilerinden grevlere dayanışma mesajı göndermelerini, somut katkı yapmalarını istedik. Sendika yetkilileri de yanıt olarak, 1 ay sonra birşeyler yapabileceklerini söylediler. Tabii ki biz DGB'nin dayanışmasını ve somut katkısını göstermesi için canla başla çalışacağız.

Komitemiz (GİDK), bir basın açıklaması da hazırladı. Açıklamanın basında, Köln ve Batı Berlin radyolarında yer alması, konunun Alman halkına duyurulması, elbette kampanyamızı olumlu etkileyecektir.

Bu arada, yeri gelmişken, burada kendine işçi dostu, demokrat diyen kişilerden ses çıkmadığını belirtmemiz gerekir. Onları da biraz silkelemek, yükselen yapıyı göstermek önemlidir.

Grevlerle dayanışma konusunda gösterdiğiniz duyarlılığa önem veriyor, B. Berlin Grev İşçileri İle Dayanışma Komitesi olarak sizleri yürekten selamlıyoruz.

En büyük işçi sınıfı, başka büyük yok!

Gelecek onun için savaşanlarındır!

Batı Berlin Grev İşçileri İle Dayanışma Komitesi
Soldiner Str. 96
1000 Berlin 65

GELİYORUZ GÜLÜM

Güneşli günler için gülüm
Geliyoruz, yatağını yırtan sel gibi
Su verir gibi çeliğe
Ve işler gibi toprağı
Geliyoruz
Can çekişen canavarı öldürmeye
Geliyoruz gülüm
Kırmızı karanfiller dikmeye
Düşürmedik bayrağımızı yere
Geliyoruz hesap sormaya
Yeşertmeye özgürlükleri
Geliyoruz gülüm
Bir daha gitmemek üzere

M. Barış

KADINLARIMIZ...DİDAR ANA

Biz dövüşü şeker belledik.
Şekeri ölüm belledik.
Analarımız ayaklar altında.
Oğullarımız hapislerde.
Biz ölümü kolay belledik.

*

Vurun efendiler vurun
Anamızı da vurun
Oğlumuzu da vurun
Vurun ki iyi vuralım
Kıyın ki iyi kıyalım

Ozan Öncü

OKUYUCU YOLDAŞ

İşçinin Sesi'ni daha güçlü çıkartabilmek, fabrikalarla, işyerleriyle, işçi semtleriyle olan bağını derinleştirip güçlendirmek, deneyimlerinizden çıkan dersleri tüm harekete daha iyi ve daha etkili ulaştırabilmek için gazetenizi yazılarınızla, haberlerinizle, çektiğiniz ya da topdığınız fotoğraflarla besleyin.

İşçinin Sesi çalışanları

OKUYUCU YOLDAŞ

İşçinin Sesi'ni okuduktan sonra atma, bir kenarda tutma. Ya bir başkasına ver, bir örgüte, sendikaya, derneğe bırak ya da yararlı olacağını düşündüğün bir adrese postala.

İşçinin Sesi'nin en geniş şekilde okunmasını sağlamak senin de görevindir.

İşçinin Sesi çalışanları

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI

Türkiye'deki okurlarımız, listemizden seçtikleri yayınları, karşılığında 4 kitap yollayarak elde edebilirler.

EMPERYALİZMİN ZAYIF HALKASI TÜRKİYE
R.Yürükoğlu, Mart 1980
Yay.no.7 Fiyatı:2.50 Sterlin

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ
R.Yürükoğlu, Eylül 1979
Yay.no.8 Fiyatı:1.00 Sterlin

PARTİ DİSİPLİNİ
Cemil Silahtar,
Yay.no.9 Fiyatı:1.00 Sterlin

ÜÇÜNCÜ PROGRAM VE GÖREVLERİMİZ
R.Yürükoğlu, Eylül 1979
Yay.no.10 Fiyatı:1.00 Sterlin

TOPLUM SÖZLEŞMELER VE DEVRİM SAVAŞIMI
Emine Engin, Ekim 1979
Yay.no.11 Fiyatı:1.50 Sterlin

AÇIK MEKTUP
Veli Dursun, Şubat 1980
Yay.no.12 Fiyatı:1.00 Sterlin

TKP LENİNCİLER KONFERANSI KARARLARI 1980
Yay.no.13 Fiyatı:1.00 Sterlin

SINIF SAVAŞININ VARDIĞI AŞAMA VE KOMÜNİST PARTİSİNİN TAKTİKLERİ
R.Yürükoğlu, Haziran 1980
Yay.no.14 Fiyatı:1.00 Sterlin

KÜRT SORUNU
Süleyman Sakalı, Ağustos 1980
Yay.no.15 Fiyatı:2.00 Sterlin

PROPAGANDA VE AJİTASYONUN GÜNCEL SORUNLARI
R.Yürükoğlu, Ekim 1980
Yay.no.16 Fiyatı:1.50 Sterlin

SOSYALİZM ÜSTÜN GELECEKTİR
R.Yürükoğlu, Ekim 1980
Yay.no.17 Fiyatı:1.00 Sterlin

KIBRIS SORUNU
Emine Engin, Yıldırım Girneli
Ekim 1980, Yay.no.18 Fiyatı:1.00 Sterlin

12 EYLÜL FAŞİST DARBESİ VE TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ KARARLARI
Aralık 1980, Yay.no.19 Fiyatı:1.00 Sterlin

TKP LENİNCİLER KONFERANSI TUTANAKLARI
Aralık 1980, Yay.no.20 Fiyatı:5.00 Sterlin

TKP II. LENİNCİLER KONFERANSI KARARLARI 1981
Mart 1981, Yay.no.21 Fiyatı:1.50 Sterlin

BU KAVGA GELECEK KAVGASIDIR
R.Yürükoğlu, Eylül 1981
Yay.no.22 Fiyatı:1.50 Sterlin

GÜVENLİKLİ ÇALIŞMA
Hasan Derin, Kasım 1981
Yay.no.23 Fiyatı:2.00 Sterlin

KANKUN KONFERANSI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ
R.Yürükoğlu, Ocak 1982
Yay.no.24 Fiyatı:95 pence

YAŞAYAN SOSYALİZM
R.Yürükoğlu, Ocak 1982
Yay.no.25 Fiyatı:2.00 Sterlin

AFGANİSTAN DEVRİMİ
Emine Engin, Ocak 1982
Yay.no.26 Fiyatı:2.00 Sterlin

YAŞADIKÇA/SOLDIER ON/ SO LEBEN WIR
S.Erek, Ağustos 1982
Yay.no.27 Fiyatı:4.50 Sterlin

SOSYALİZM VE DEMOKRASİ
R.Yürükoğlu, Ekim 1982
Yay.no.28 Fiyatı:1.50 Sterlin

DURUM VE GÖREVLERİMİZ
R.Yürükoğlu, Ekim 1982
Yay.no.29 Fiyatı:1.50 Sterlin

GEÇİCİ YOL ARKADAŞLARI
Ekim 1982, Yay.no.30 Fiyatı:1,50 Sterlin

TKP DAVASI İDDİANAMESİ
Aralık 1982, Yay.no.31 Fiyatı:2.00 Sterlin

EĞİTİM EL KİTABI
Şubat 1983, Yay.no.32 Fiyatı:1.50 Sterlin

TKP'DE TARTIŞMALAR 1981-1982 — BELGELER
H.Erdal, Mart 1983
Yay.no.33 Fiyatı:1.00 Sterlin

TKP'MİZİ YÜKSELTELİM
H.Erdal, Mart 1983
Yay.no.34 Fiyatı:1.50 Sterlin

***İŞÇİNİN SESİ* CİLTLERİ**
1.Cilt (96-129) Fiyatı:10.00 Sterlin
2.Cilt (130-159) Fiyatı:10.00 Sterlin
3.Cilt (160-200) Fiyatı:15.00 Sterlin
4.Cilt (201-236) Fiyatı:15.00 Sterlin
5.Cilt (237-253) Fiyatı:15.00 Sterlin
6.Cilt (254-275) Fiyatı:15.00 Sterlin
7.Cilt (276-300) Fiyatı:15.00 Sterlin

***İŞÇİNİN SESİ* DERLEME DİZİSİ**
TARİHİN SAVAŞ ÇAĞRISI
Derleme dizisi: 1, Şubat 1987
Yay.no.50, Fiyatı:2.00 Sterlin

TKP-EK GENİŞLETİLMİŞ TOPLANTI KARARLARI
Nisan 1983, Yay.no.35 Fiyatı:1.00 Sterlin

NEDEN FAŞİST DİYEMİYORLAR
Emine Engin, Nisan 1983
Yay.no.36 Fiyatı:1.50 Sterlin

TKP-EK TOPLANTI KARARLARI
Mart 1983-Ağustos 1983
Yay.no.37 Fiyatı:1.00 Sterlin

GRENADA'DA ŞEHİT DÜŞEN KÜBALI İŞÇİLERİN ARDINDAN
Fidel Castro, Aralık 1983
Yay.no.38 Fiyatı:90 pence

İYİ BİR ÖNCÜ DEĞİL, KÖTÜ BİR ARTÇI BİLE DEĞİL
R.Yürükoğlu, Şubat 1984
Yay.no.39 Fiyatı:1.50 Sterlin

YABANCI İŞÇİLER SORUNU — YAZILAR
Haziran 1984, Yay.no.40
Fiyatı:1.50 Sterlin

KÜÇÜK BURJUVAZİ VE DEVRİM SAVAŞIMI
Ali H. Karadağ, Temmuz 1984 Yay.no.41
Fiyatı:1.00 Sterlin

FAŞİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ
R.Yürükoğlu, Eylül 1984
Yay.no.42 Fiyatı:2.50 Sterlin

EŞGÜDÜM KOMİTESİ VE ÜST BÜRO TOPLANTILARI TUTANAKLAR
10 Eylül-18 Ekim 1984
Aralık 1984, Yay.no.43
Fiyatı:3.00 Sterlin

TKP-İŞÇİNİN SESİ 5.(1). KONGRE 1985 BELGELER Haziran 1985,
Yay.no.44 Fiyatı:2.00 Sterlin

TKP-İŞÇİNİN SESİ PROGRAM
Yay.no.45 Fiyatı:1.00 Sterlin

İSPANYA'DA FAŞİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ
Mehmet Kurtalan, Ekim 1985
Yay.no.46 Fiyatı:2.00 Sterlin

KIRKIN YARISI-CİLT I
Basında Çıkmış Yazılar
R.Yürükoğlu, Kasım 1985
Yay.no.47 Fiyatı:7.50 Sterlin

ÖRGÜT VE ÖRGÜTÇÜ
R.Yürükoğlu, Ocak 1986
Yay.no.48 Fiyatı:2.50 Sterlin

KIRKIN YARISI - CİLT II
Basında Çıkmış Yazılar
R.Yürükoğlu, Ağustos 1986
Yay.no.49 Fiyatı:7.50 Sterlin

OPORTÜNİZME KARŞI SAVAŞ VE TKP'NİN LENİNCİ BİRLİĞİ İÇİN
Hızır Kaya, Elif Toprak, Haziran 1987
Yay.no.51, Fiyatı:2.00 Sterlin

Boğaz köprüsünde çalışan 5000 işçi 3 gün boyunca, polis tehdidine rağmen yasadışı grev yaptı

Daha ileri eylemlere köprü döşediler

Görevimiz köprü işçilerinde de yansıyan bu militanlığı siyasal örgütlülüğe dönüştürmek, militan işçilerle partimiz arasına köprü döşemektir. İşçi sınıfımızın gelişmişliği bu hedefin önünü açıyor.

II. boğaz köprüsü inşaatında çalışan, Yol-İş sendikasına bağlı binlerce işçi, "yasadışı" greve çıktılar. Üç ayrı şantiyede çalışan 5000'i aşkın işçi, "yasadışı" olduğunu bile bile, "en etkili" yol olan iş bırakmayı seçti. Olay hızla gelişti.

Kavacık şantiyesinde kalan işçiler, 12 Ekim 1987 pazartesi günü barakalarından çıktıktan sonra çalışma alanlarına hareket etmek üzere bekleyen otobüslere binmediler. Madde madde 21 kalemde topladıkları istemleri yerine getirilmezse işbaşı yapmayacaklarını bildirdiler. İstemlerin başında, özellikle çalışma sürelerinin kısaltılması, yeni bir ücret ayarlamasına gidilmesi, işçilerin yattıkları barakaların koşullarının düzeltilmesi yer alıyordu.

İşçiler çalışma süresi üzerinde özellikle çok duruyorlardı. Çamlıca ve Kurtköy'deki şantiyelerde çalışma süresi, fazla çalışma süresi dahil günde 10 saat iken, Kavacık şantiyesinde çalışanlar günde 10,5 saatten az çalışmıyorlardı. İşçilerin ölesiye çalıştırılmalarının nedeni, işverenin (IGL-STFA) köprüyü İstanbul'un fethinin yıldönümü olan 29 Mayıs'a yetiştirme isteğiydi. Öte yandan, işçiler örgütlü hareket edebildiklerinde hak elde edebileceklerini, daha önceki deneylerden öğrenmişlerdi. Çamlıca ve Kurtköy şantiyelerinin işçileri de onları izledi. İşçiler direnişe başlayınca, işveren ilk önce sendikayı devreye soktu. Onlarla işlerin bağlanacağını sandı.

İşçilerin örgütlü oldukları Yol-İş sendikasının yöneticileri, daha baştan işverenin yanında yer aldılar. Şantiyelerin bağlı olduğu 3 no'lu şubenin başkanı Cahit Erhan, (aynı zamanda DSP'den milletvekili adayı), işçilerle pek ilgilenemedi. İlgilenebildiği kadarıyla da "işçilerin haksız" olduğunu belirtti.

Sendika yönetiminin işverenle yaptığı görüşmede kabul ettiği koşullar işçiler tarafından kabul edilmedi. Güçlü olduklarını gören işçiler eski sözleşmenin feshedilmesini, yerine kendilerinin imzalayacakları bir sözleşmenin kabulünü istediler. Buna yanaşmayan işverenin geçmiş iki ay için fark ödeme teklifi ise işçileri kandıramadı.

Öfke o denli derin ve yaygındı ki, işveren, Yol-İş'in genel başkanı, DYP'nin İstanbul milletvekili adayı Bayram Meral'i devreye soktu. Ama bu da ortalığı yatıştıramadı. Bunun üzerine işveren temsilcisi kendisi araya girdi. Önce işçileri tatlı sözlerle "ikna" etmeye çalıştı. Başaramayınca da tehditler savurmaya başladı. Bunun üzerine işçiler hep birlikte şantiye müdürü Celalettin Duran'ı yuhaladılar.

İşveren polisi de yardıma çağırdı. Köprü işçilerinin grevi sırasında polisler eylemin ayrılmaz aksesuarları oldular. Üsküdar, Beykoz, Ümraniye ve çevre karakollarda polis kalmadı. Ayrıca çevik kuvvetten ekipler de grevi kırmak için canla başla çalıştılar, ama başarı sağlayamadılar.

Köprü grevinin dersleri

Köprüde çalışan inşaat işçilerinin bu eylemi koşulların dayatmasıyla ortaya çıkan kendiliğinden bir eylemdir. İşçilerin tamamı eyleme katılarak sömürüyü ve ağır çalışma koşullarına tepkilerini gösterdiler. İşçiler greve, yasadışılığını bile bile göz kırpmadan girdiler. Polis baskısı karşısında bile işbaşı yapmayı kabul etmediler.

Bu militan eylemi gerçekleştiren işçiler, eylemin sonunda, istemlerinin kabul edilmemesi üzerine, işe bu koşullarda dönmektense hiç dönmeyiz, diyerek topluca istifa ettiler. Bu yanlıştı. Ama, işçilerin doğru siyasal önderlikten yoksun olmalarının da göstergesiydi. Eğer işçiler siyasal olarak örgütlü olsalardı eylem çok başka biçimlerde sonuçlanabilirdi. Yine de, köprü işçileri, yasadışı ve yığınsal eylemleriyle işçi sınıfının daha ileri eylemlerine köprü döşediler.

Yol işçilerinin köprü eyleminden çıkartabileceğimiz derslerden biri, sendikal birlik ve sendikal demokrasiye, öteki de siyasal öncülüğe ilişkindir.

Köprü eylemi, işçilerin Türk-İş'de birlik perspektifi ile daha hızla örgütlenmelerinin gereğini bir kez daha ortaya çıkardı. Yine aynı eylem gösterdi ki, Türk-İş üyelerinden fışkıran bu militan yapı, işçilerin bağlı bulundukları sendikalarda sendikal demokrasiyi gerçekleştirmelerinin de güvencesidir. Yeter ki başlarında doğru siyasal önderlik, komünistler bulunsun.

Görevimiz bu militanlığı siyasal örgütlülüğe dönüştürmek, militan işçilerle partimiz arasına *köprü döşemektir.* İşçi sınıfımızın gelişmişliği önümüzü açıyor.

Mekin Barutçu, İstanbul

Deri-İş, Basın-İş, Tez Koop-İş ve Tümtis'den sonra şimdi de Selüloz-İş grevde ve köprü işçileri yasadışı grev yapıyorlar

Burjuvazinin soluğunu militan eylemle keselim!

Grevlerin grev dışı eylemlerle desteklenmesi, militan ve yığınsal gösterilerin, burjuvazinin kendi eliyle delik deşik ettiği burjuva legalitesinin gediklerini daha da zorlaması önemlidir. Açılan delikten ne kadar çok işçi sınıfı eylemi, devrimci ve militan eylem geçerse, demokrasi savaşımı o denli ilerleyecektir. Ayrıca militan eylemler, grevleri başarıya ulaştırmak için en kestirme, en iyi yoldur.

Burjuvazinin bunalımı siyasal planda derinleşedursun, işçi sınıfı grevler ve gösterilerle burjuvaziye güçlü darbeler indiriyor. Deri işçileri, Migros, DMO işçileri, taşımacılık işçileri, II. boğaz köprüsündeki inşaat işçileri sınıfın tarihine yeni savaşım sayfaları ekliyorlar. Deri işçilerinin grevi dördüncü ayını, basın işçilerinin grevi ise 3. ayını doldururken, Migros işçilerinin grevi 3. ayına girdi. Tümtis'in grevi 1 aydır sürüyor.

Bu arada Selüloz-İş sendikası, DMO İzmit tesislerindeki işçiler adına sürdürülen görüşmelerin çıkmaza girmesi üzerine 18 Ekim'de 200 işçiyle greve çıktı. Likat-İş ise, liman ve taşımacılık işlerinde çalışan 5000 üyesi adına grev kararı aldı.

Grevdeki işçiler burjuvaziye karşı kararlı çıkışlarıyla toplumun geniş kesimlerinden ve uluslararası işçi örgütlerinden destek buluyorlar. İrlanda sendikalarının bir temsilcisi ile Almanya'dan gelen bir delegasyon, geçenlerde Deri-İş ve Migros grevlerini ziyaret etti, ülkelerinde toplanan bağışı grevcilerle maddi dayanışmada bulundu. İngiltere, F.Almanya, Fransa, İsviçre'de komünistler grevcilerle dayanışmayı *fabrikadan fabrikaya dayanışma* kampanyası biçiminde yükselttiler.

Yasal grevlerden yasadışı grevlere

Grevler uzayıp, işveren işçilerin haklı istemlerini kabule yanaşmadıkça grevcilerin öfkesi büyüyor. Deri-İş mitinginin ardından şimdi de Migros işçileri, grev öncesinde kendilerine 3 aylık ikramiyelerinin ödenmemiş olan 50 günlük bölümünün hemen ödenmesini istediler. 400 Tez Koop-İş üyesi Aksaray'daki sendika binasından Unkapanı'ndaki Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne dek protesto yürüyüşü yaptı.

Uzadıkça militanlaşan ve grev dışı militan yığınsal gösterilere dönüşen bu grevler II. boğaz köprüsünde kötü çalışma koşulları altında çalışmak zorunda bırakılan işçileri de eyleme sürüklemede olumlu etki yaptı. Aylardır sorunlarını çeşitli eylemlerle dile getiren köprü inşaat işçileri, sonunda, geçenlerde giriştikleri grevin ardından 3 günlük yeni bir grev daha yaptılar. Tabii, yasadışı grev!

İtalyan IGL ve Türk Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya gurubunun şantiyesinde çalışan 5 bin işçi, 3 günlük *yasadışı* grevi, polis ve jandarma zorlamasına karşın cesaret ve kararlılıkla sürdürdü. "Güvenlik güçlerinin"(!) silah zoruyla onları işbaşı yaptırma çabaları, işçilere grev ve lokavt yasasının yasadışı grevlerle ilgili maddelerini okumaları da para etmedi. Yasadışı grev 3 gün sürdü.

İşçiler, daha yüksek ücret, daha kısa çalışma süresi (ki işçiler günde 10 saatten fazla çalışmak zorunda bırakılıyorlar), iş güvencesi gibi istemler ileri sürdüler. Ayrıca, en basit ekonomik-demokratik hakları için yükseltilen savaşıma sendikanın yeterli desteği vermediğini söyleyerek, Yol-İş yönetimini de protesto ettiler. İşverenin istemlerini kabul etmemesi üzerine 5 bin grevcinin büyük bir kesimi üç şantiyede işten ayrıldılar.

Bu gelişme sırasında, şimdi DYP'den aday olan Yol-İş genel başkanı Bayram Meral ve işyerinin bağlı bulunduğu 3 no'lu şubenin başkanı Cahit Erhan arabuluculuk(!) yapmaya çalıştılar. Yol-İş yöneticileri, sendikal hakların savunmasını yapmadıkları gibi, "işçilerin bir kısım isteklerini işverene kabul ettirilmesinin mümkün olmadığı"na karar verdiler. Gerekçeleri de, istemlerin yeni bir toplu sözleşme niteliğinde olmasıydı.

İşçilerin istekleri haklı ve ivedidir. İstemlerin karşılanmaması üzerine işten istifa etmeleri belki doğru değildi. Ama, işten ayrılmış olan 3 bine yakın işçinin yerine alınacak olanlar da aynı istemleri kısa süre içinde yükselteceklerdir.

Öte yandan, Yol-İş'in daha bir süre önce köprü inşaatındaki işçiler adına toplu sözleşme imzaladığını biliyoruz. Durum böyleyken, köprü işçilerinin getirdiği istemlerin "yeni bir toplu sözleşme" gerektirecek kadar kapsamlı olması, işçilerin yersiz ve usülsüz davrandığını değil, Yol-İş'in işçiler adına *ne kötü* bir sözleşme imzalamış olduğunu gösterir. Bu da gelir, sendikalarda demokrasinin önemini gösterir.

Demek ki köprü işçileri, kötü sözleşmeler hazırlanmasının, sendika yönetimlerinin işçi tabanından habersiz, onları bilgilendirmeden sözleşme imzalamasının önünü tıkamak için her şeyden önce sendikalarını adam etmek durumundalar. Bu da, işçilerin, bağlı bulundukları şubeden genel merkeze kadar tüm sendikada, kendi gerçek çıkarlarının temsilcisi olan insanların yönetime gelmelerini sağlamaları, yöneticilerini sıkıca denetleyebilmeleri demektir. Sendikal demokrasi, işçilerin militan ve yığınsal eylemlerinin daha başarılı geçmesine de yardımcı olacaktır.

Gündem militan eylem

Basın-İş'in grevi sürerken DMO işletmesinde bu kez de kağıt işkolunda tek sendika olan Selüloz-İş'in greve çıkması önemli bir konuyu gündeme getirdi:

Aynı işverenin(DMO) farklı işyerlerinde iki ayrı işkolunun sendikaları toplu sözleşme görüşmesi ya da grev eylemi içindedir. Bu durumda, her iki sendika da birbirleriyle eşgüdümlü davranırlarsa, *farklı işkollarındaki işçilerin aynı işverene karşı davranış, istem ve savaşım birliğinin* sağlanmasında ileri bir adım atmış olacaklardır. Sendikaların cesaret ve kararlılıkla ortak tutum almayı sürdürmeleri, işverenin gerilemesini hızlandıracaktır. Sonuç almayı kolaylaştıracaktır.

Ama asıl önemlisi, böyle bir anlayışın eyleme dönüşmesi, aynı ya da farklı işkollarında çalışan işçilerin bilincini, işçi sınıfının işverenlere karşı tek tek değil de ülke çapında *sınıf olarak* savaşım verdiği konusunda ilerletecektir. Tek tek grevlerin, aslında ülke düzeyinde süregelen sınıf savaşımının bir parçası olduğunu daha derinden anlamalarına yardımcı olacaktır.

Bu tür dayanışma ve eşgüdüm çalışmalarının son örneği, Türk-İş'e üye ya da bağımsız sendikaların İstanbul'daki 54 şube yöneticisinin, 16 Ekim'de, grevcilerle dayanışma konusunda yaptıkları toplantıdır. Bu tür toplantıların, sendikalar işverenle görüşme masasına oturmadan, grevler başlatılmadan önce yapılmasının yararı elbette daha büyük olacaktır.

Bir başka önemli nokta da grevlerin grev dışı eylemlerle desteklenmesi, militan ve yığınsal gösterilerin, burjuvazinin kendi eliyle delik deşik ettiği burjuva legalitesinin gediklerini daha da zorlamasıdır. Açılan delikten ne kadar çok işçi sınıfı eylemi, devrimci ve militan eylem geçerse, demokrasi savaşımı o denli ilerleyecektir. Militan eylemler, grevleri başarıya ulaştırmak için en kestirme, en iyi yoldur.

İşçi sınıfı, bugün fabrikalarda miting alanlarında sıkıştırdığı burjuvaziyi yarın tüm ülkede sıkıştıracak, ülkeyi devrime götürecektir. Bu hedefe giden yolda Türk-İş'de sendikal birlik ve sendikal demokrasinin gerçekleşmesi en önemli iki adımdır.

Mehmet Erenler

R. Yürükoğlu

B hic Boran'ın Ardından

Behice Boran, Türkiye sol hareketinin tarihinde, doğrusuyla, yanlışıyla önemli bir yer tutar. Ölümüne üzüldük. Tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

Birlikte çalıştığı herkes gibi, biz de kendisinden birşeyler öğrendik. O gerçekten mücadeleci, kararlı bir insandı. İnatçıydı. Sadeydi. Bu yönleriyle hepimize örnek olmalıdır.

Kişi olarak değerli bir insan olmasına rağmen, ne yazık ki Behice Boran'ın çizdiği siyasal eğri, işçi sınıfı hareketine giderek artan ölçüde olumsuz örnek oluşturmuştur.

Behice Boran, TKP atılım yapana kadar kendi içinde ilerleyen bir eğri izlemiştir. Nitekim, onu solun büyükleri arasına sokan, sevdiren, saydıran, esas olarak bu dönemde kaydettiği ilerlemedir.

TİP içinde Aybar'la yolları ayrılana dek, Behice hanım, Aybar'ın ulusçu, Kemalist, "antiemperyalist" mücadelesinde ona destek olmuştur. Bu küçük burjuva ulusçu hattı yığınlara yaymada etkin bir rol oynamıştır. O sıralarda proletarya enternasyonalizmini nasıl değişik anladığını da hatırlarız.

Ancak açık kavga, TİP'te de, tarafların konumlarını netleştirici, yanlışa karşı çıkanı ilerletici, yanlışı savunanı daha açık yanlışlara sürükleyici işlev görmüştür. Behice hanım o kavgada Aybar'ın bazı yanlışlarına açıktan karşı çıkarak kendisi de ilerlemiştir. Aybar'la yolları ayrıldıktan sonra, örneğin, Sovyetler'e bakışı değişmiştir.

1960'ların sonlarında, devrimci harekette TKP arayışı vardı. Bu arayışa takındığı olumsuz tutum, Behice hanımın kaydettiği ilerlemenin yetersizliğini daha o zamandan gösteriyordu. TKP atılım yaptıktan sonra Behice hanım onun karşısında yer aldı. TKP militan bir siyaset izlerken en küçük bir yakınlaşmaya karşı durdu.

TKP yönetimi legalizme, pasifizme battıkça, TİP'e birlik çağrıları çıkarmaya başladı. Ama 1980'de TKP yönetiminin izlediği legalist çizgi, Behice Boran'ın yakınlaşması için yine de yeterli değildi. Yeterli "güven"i ancak Partizan kliği verdi. Birleşme böylece geldi.

Behice Boran, ülke koşullarının zorlaması sonucunda bile, legalist, parlamenter mücadeleye olan inancını değiştirmedi, onu "devrimci" elbiselerle süsleme ihtiyacı da hissetmedi. Bu yüzden, Behice hanımın nerede durduğu her zaman açık olmuştur. Zaten TBKP de, bir bakıma onun durduğu temelde kurulmuştur.

Burada iki olaya değinmek istiyorum. Birincisi, Behice Boran'ın hapisten çıkışı ve yurtdışına gidişidir.

Behice hanım, faşizmin azgın olduğu bir sırada, hapishaneden bırakılarak, kendi pasaportuyla Yeşilköy'den uçağa binip çıkmıştır. Binlerce devrimci işkencelerde, hapislerde çürürken, görüldüğü yerde öldürülürken, Behice Boran hapisten salınmış ve kendi pasaportuyla yurtdışına gönderilmiştir.

Bugün, Behice hanımın ölümünün ardından burjuva gazetelerde yayınlanan yaşam hikayelerinde bu olaydan hiç bahsedilmiyor. 12 Eylül'den sonra Behice hanım birden yurtdışında oluyor. Hapiste kısa süre kalmasına, birkaç gün sonra Bulgaristan'da olduğunun açıklanmasına hiç değinilmiyor.

Sorun Behice Boran'ın o yaşında hapiste kalmasını isteyip istememek değildir. Açıktır ki bir pazarlık yapılmıştır. Bu neyin pazarlığıdır? Karşılığında ne verilmiştir? Bunların gün ışığına çıkartılması gereklidir. Kanımızca o arada dönenler, Behice Boran'ın ondan sonraki yıllarını da etkilemiştir.

İkinci olay, Behice Boran'ın kendisinin taraf olmadığı bir pazarlıktır. Eski milletvekili olduğu için, cenazenin meclisin önünden kaldırılması istenmiş ve hemen de kabul edilmiştir.

Sorunun, bir, böyle birşeyi isteyenler, bir de, kabul edenler açısından, iki yanı vardır.

Kabul edenler açısından bakarsak, vatandaşlıktan çıkarılmış bir insan ölünce otomatikman vatandaşlığa geri dönmeyeceği için, eski milletvekilliğinin de geçerli olmaması gerekir. Bunun da bir uzlaşma ve pazarlık konusu olduğu açıktır. Rejim ki, kendileri hala faşistlikten çıktığını açıklamadılar, yani "faşist rejim", Behice Boran için böyle bir tören yapılmasını kabul ediyor.

Bunun sonucunda rejimin eline geçen, en azından, Özal iktidarının ne denli liberal, demokrasi yanlısı olduğu imajını halka vermektir. Solun bu meclise saygısı var izlenimi yaratarak rejim, bir yandan, saygınlığı kalmamış bir meclise saygı uyandırmaya, öte yandan solun saygınlığını azaltmaya çalışmıştır.

Bunların, cenazeyi meclisin önünden kaldırması, bu rejimin, bu parlamentonun Behice Boran'ın görüşlerine, sol görüşlere sempati duymaya başladıklarını mı, demokratlaştıklarını mı gösteriyor, yoksa alınan ödünler karşısında bir bahşişi mi ifade ediyor?

Soru açıktır, cevap açıktır.

Bu töreni isteyenlere gelirsek. Bugünkü Türkiye'de, böyle bir hükümet altında, böyle bir rejim altında komünist olduğu söylenen bir kişinin cenazesinin meclisin önünden kaldırılması zul değil midir? Yükseller, Şerifeler, Bedriler, devrimci hareketin onbinlerce militanı bunu kabul eder mi? İşçi sınıfımız bu çeşit saygıdeğerlik, büyük adamlık gösterilerine nefretle karşı çıkmalıdır.

Behice Boran'ın adı üzerinden yapılan bu pazarlıkların arkasında resmi komünistler vardır. Bu pazarlıkların onlara yazdığı fatura ise açık bir sırdır. Komünizm davasını bırakmak, işçiyi aldatabilmek için onun günlük çıkarlarıyla uğraşmak, parlamenter, reformcu bir parti olmak, vb.

Behice Boran bütün zaaflarıyla birlikte Türkiye devrimci hareketi içinde yer almıştır. Devrimci hareket onun mücadeleci, kararlı yanını hep hatırlayacak, örnek alacaktır.

Yoldaşlarımız Behice Boran'ın cenazesinde bu anlayışla davrandılar. Yakalarına "demokrasi için tören değil devrim gerekir" yazılı rozetler taktılar. Siyah kollukluların ısrarla istedikleri "ölüm sessizliği"ni devrimci sloganlarla bozdular. "Demokrasi için tek yol devrim" diye bağırdılar. Polisin saldırılarına da, devrimciliğin adını "provokasyon" koyarak polisle işbirliği içinde, polisten çok polislik yapanların karışmalarına da aldırmadılar. Behice Boran'ı, onun güzel özellikleriyle uğurladılar.

Behice Boran, tabutunu sardıkları Türk bayrağının, önünde tören yaptıkları meclisin sahibi burjuvazinin malı değildir. Kocaman yanlışlarıyla da olsa, o, işçi hareketinin, devrimci hareketin tarihinde bir yapraktır. Öyle kalacaktır.

Behice Boran bütün zaaflarıyla birlikte Türkiye devrimci hareketi içinde yer almıştır. Onun cenazesinin Türk bayrağına sarılı olarak, meclisin önünden kaldırılması zuldür.

B.Boran'ın cenazesinde resmiler "demokrasi için tek yol devrimmiş. Peki bu yapılan ne? Yürüyoruz. Tören yapılıyor. Bu demokrasi değil mi?" diyorlardı. Tabii değil! Demokrasi için

TÖREN DEĞİL DEVRİM GEREK!

Kortej Ali Sami Yen stadına geldiğinde yakalarında "tören değil devrim gerek" yazısı olan TKP'liler "demokrasi için tek yol devrim" sloganı atmaya başladılar. Bu slogan atılırken polis korteje saldırdı. Sloganı atanları almaya çalıştı. Fakat yoldaşlar mücadele ederek polise adam kaptırmadılar.

10 Eylül 1920, TKP'mizin kuruluş tarihidir. 10 Eylül 1987 tarihi de en az kuruluş tarihi kadar önemli bir gündür. Oportünizmden koparak Marksist-Leninist temele oturan, özgürlüğüne kavuşan partimiz, 10 Eylül 1987'de 6. Kongre'sini topladı. 1978'de başlayan, partiyi oportünizmden kurtarma ve Marksist-Leninist temele oturtma savaşını zaferle sonuçlandırarak, TKP adını o adı taşımaya hakkı olmayanların elinden söküp aldı.

Partimiz, çıkışından beri gerçek TKP'nin kendisi olduğunu ve eninde sonunda bunu söke söke menşevizmin elinden alacağını söylüyordu. 6. Kongre'yle birlikte TKP adı, onun gerçek sahiplerinin elindedir.

Olgunlaşan meyve: TBKP

Menşevizm giderek olgunlaşıyor, Dünya Komünist Hareketi sağa kaymıştır, diyorduk. Bu kayış şimdi hızlandı. Oportünizm rüzgarı Sovyetler'de *glasnost* adı altında şiddetle esiyor. Emperyalizmle uzlaşma siyaseti ana halka oldu. Bu devrimlere set çekmektir.

Resmi partiler de, burjuvaziye hoş görünmek için Marksizmin özü olan "proletarya diktatörlüğü"nden, KP adından uzaklaşı-...lar.

Bu süreçte bizim resmiler önlerde yer alıyor. Önce TKP adını bıraktılar, TBKP oldular. "Glasnost" sayesinde, daha önce kendilerine öcü gibi gelen ama ellerini dokunmaya cesaret edemedikleri, "proletarya diktatörlüğü"-nü de kaldırdılar.

Bizim durumumuz farklıdır. Biz TKP'yiz. TKP'miz işçi sınıfının geleneği ve geleceğidir. Bizim adımız reformizm ve uzlaşmacılıkla uyuşmaz. Resmilerle komünistlerin yaklaşımı arasındaki anlayış ve tutum farklılığının son örneğini, TİP genel başkanı Behice Boran'ın 18 Ekim günü yapılan cenaze töreninde yaşadık.

Demokrasi için tören değil devrim gerek

Eski TİP genel başkanı, yeni TBKP'li Behice Boran'ın cenazesi 18 Ekim'de kaldırıldı.

Cenaze gelmeden önce, meclis önünde "devlet töreni" pazarlığı başladı. Gazetelerde ilanlar yayınlandı. Kutlu'dan mesajlar geldi. Devlet töreni, vb. legale çıkma hayalinin gerçekleşmesi için güzel ışıklar yandı.

Çok sevindiler, ağızları kulaklarına varıyor. Burjuvazi de gülüyor, o da sevinçli. " 'Türkiye'de demokrasi yok' diyenler bakalım şimdi ne diyecekler, Avrupa'daki müttefikler, AET şimdi ne diyecek" diye deyip keyifle gülüyor. "İşte, hem vatandaş değildi, hem de 'komünistti', ama izin verdik, hatta tören yaptırdık. Demokrasi daha nasıl olur? Bizde demokrasi vardır" demek için fırsat doğdu.

Bu "tören" burjuva demokrasisinin varlığını kanıtladı. İnananlar mı? Çook! Bizim resmiler. Onların düşü: *Bu gün tören, yarın legalite!*...Bu, cenaze töreninde yansıdı.

Behice Boran'ın cenaze töreni için saat 11.00'de Şişli Camisi önünde toplanan kalabalık 12.30'-dan itibaren kortej oluşturdu. Zincirlikuyu mezarlığına yürümeye başlandı. Polis cenazeyi önceden mezarlığa gönderdi. Yürüme izni de vermiyordu, pazarlık sonucu izin aldılar. Koşulu açık: Kuzu kuzu yürünecek. Slogan atmak falan yok.

Düzenleyiciler, yürüyüş başlar başlamaz slogan yasağını uygulamaya koydular. Onun yerine alkışlama yöntemi uygulandı. Polis onu da istemeyince, tören görevlileri "alkışlama"yı da yasaklamaya çalıştılar. Papağan gibi "slogan, el çırpmak yasak, ölüm sessizliğinde yürünecek" diye söylenip durdular. Tertip komitesi "güvenlik" güçlerinin her isteğine eyvallah dedi.

Kortej Ali Sami Yen stadına geldiğinde yakalarında "tören değil devrim gerek" yazısı olan TKP'liler "demokrasi için tek yol devrim" sloganı atmaya başladılar. Bunun yanında "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "zindanlar boşalsın, genel af" sloganları atıldı. Bu sloganlar atılırken tören görevlileri engellemeye çalıştılar ama başaramadılar. Sloganlar korteje yayıldı. Hep atılmaya başlandı.

Sonra sorumlu olduğu tahmin edilen (tertip komitesinden de olabilir) bir zat gelip slogan atmayın diye engellemeye kalkıştı. Fakat "demokrasi için tek yol devrim" kalabalığın hoşuna gitmişti. Bu slogan atılırken polis korteje saldırdı. Sloganı atanları almaya çalıştı. Fakat yoldaşlar mücadele ederek polise adam kaptırmadılar. Yoldaşlar "sorumlu olduğu" tahmin edilen zatın polise işaret yaptığını da gördüler. Ne güzel iş birliği.

Devrim sorunu olmayan anlayışları uyarınca, "legale çıkalım da nasıl olursa olsun" diye düşünen bu uzlaşmacılar "devrim" sözünden burjuvazinin korktuğu kadar korkuyorlar.

"Demokrasi için tek yol devrimmiş. Peki bu yapılan ne? Yürüyoruz, Tören yapılıyor. Bu demokrasi değil mi?" Resmiler, sloganı bu düşünceyle engellemeye çalıştılar. Polisler de aynı düşüncedeydiler.(Asgari müşterekte ne güzel anlaşıyorlar.) Tören görevlilerinin slogana müdahalesi, polis müdahalesinin ön koşullarını hazırlamıştı. Ama yine de polis, tertip komitesindeki zatın emrini, işaretini bekledi.

İşte açık iki tavır. Biri burjuva yasallığında, "ölüm sessizliğinde"(!) eylem, diğeri her türlü yasağı çiğneyen uzlaşmasız tavır. Yürüyüşü düzene meydan okuyan protestoya dönüştürme anlayışı.

Biri, demokrasiyi burjuvazinin verdiği kırıntılarla sınırlayan çizgi, diğeri ise demokrasiyi devrimle bağlayan çizgi. Demokrasiyi törenlerde değil devrimde görenler, Türkiye Komünist Partisi'ne TKP ye sahip çıkan komünistlerle, sahte komünistler. Beyler komünistlik size, siz komünistliğe hiç yakışmıyorsunuz.

Kerim Bal, İstanbul

Behice Boran'ın cenaze yürüyüşünde hem polis hem de resmiler "ölüm sessizliği"nden yanaydılar ama:

"Ölüm s ssizliğini" komünistl r bozdu

TBKP'liler kendi liderlerinin cenaze töreninin "sessiz" geçmesini, polis ise kaldırımdan gitmesini istiyordu. İkisi de olmadı. TKP'liler demokrasi için tören değil devrim diyerek "demokrasi için tek yol devrim" sloganını yürüyüş koluna haykırttılar. Polise karşı militan tutum aldılar. Yürüyüşün düzene karşı militan bir protesto haline gelmesine çalıştılar

Ilık bir İstanbul sonbaharı, günlerden pazar. Saat 12.30. Türkiye İşçi Partisi'nin genel başkanı Behice Boran'ın cenaze töreni için onbinlerce insan Şişli camisinin avlusunu ve çevreyi doldurmuş. Yürüyüş kolu dizilmiş. Birileri yürüyüş yapılabilmesi için "polisle pazarlık" yapıyor. "İzin verirlerse" uslu uslu yürünecek! Polisin engellemesine "alkış protestosu"yla tepki gösteriliyor. Tek slogan atılmıyor. Polis ses çıkarmıyor, ama görevliler yürüyen yığını yine de "alkış yok, ölüm sessizliğinde yürünecek" diye uyarmak zorunluluğunu duyuyorlar. Belli ki birilerinden çekiniyorlar.

B. Boran'ın cenaze töreni bu hava ile başladı. Ama fazla uzun sürmedi. Yürüyüş kolu ölüm sessizliğini önce polisi yuhlayarak, sonra da militan devrimci sloganlar atarak bozdu! Resmi önderler buna çok üzüldüler!

Onbinler militan bir yürüyüş için toplandılar

Sabahın erken saatlerinde İstanbul'un her yanında cenaze töreni için hareketlilik göze çarpıyordu. Özellikle emekçi semtlerinden merkezi yerlere doğru bekleşen kalabalıklar artıyordu. Taksim ve Mecidiyeköy yönünden insanlar yürüyerek Şişli'ye doğru akıyordu. Cami çevresi saat 10.30'-dan itibaren dolmaya başladı. 1 saat sonra avlu doldu. Cami dışında ise, normal zamanlarda beş şeritten akan trafik tek şeride razı oldu.

Bu kalabalık karşısında İstanbul'un tüm polis gücü yetmemiş olacak ki, çevre illerden otobüsler dolusu "çevik kuvvet" polisi Şişli çevresine yığıldı. Polisin kendi otobüsleri de yetmemiş ki, halk otobüsleri polis seferi yapıyordu.

Saat 12.00'ye geldiğinde İstanbul Emniyet Müdürü çevresindekilere yürüyüş yapılmayacağını söyledi. Bir görevliyle de tartıştı. Ancak polis müdürü çok "ılımlı" davranıyor.

12.30'da Behice Boran'ın Türk bayrağına sarılı tabutu camiden çıkartıldı. Kapı çevresinde başlayan alkış ileriye yayıldı. Cenazeye gönderilen çelenkler yürüyüş kortejinin önüne yerleştiriliyor. En önde çok büyük bir çelenk var, SBKP MK göndermiş. Bu çelenk daha sonra arkaya, üçüncü sıraya alındı. Cenazeye 60 tane çelenk yollanmış.

Kortej çelenkleri önüne alıp Taksim yönüne doğru dizildi, beklemeye başladı. Yarım saat sonra çelenkler kamyona yüklendi, ortalığa "yürüyüş yapılmayacak" havası yayıldı. Ancak yavaştan yürüyüş başladı. Polis, "güvenlik" gerekçesiyle yürüyüş kolunu dar bir aralıktan geçmeye zorluyor. Ara sıra da yürüyen yığınları birbirinden ayırabilmek için onarlı polis mangalarıyla yarma harekatı yapmaya çalışıyor. Ama birbirine kenetlenen insanlar polise fırsat tanımıyorlar. Polisi var güçleriyle yuhluyorlar. Bir süre sonra polis bu geçit noktasını yine kesmek istedi. Gerekçeleri hasta taşıyan bir otomobil. Ama kalabalık kenetlenip yuhlayınca geri çekildiler. Bu arada siyah pazubentli görevliler saldırgan konumdaki polise değil, yürüyen yığına "sükunet" öneriyorlar(!) Polis de bu sessiz ve uslu gidişi fırsat bilerek yürüyüşçüleri kaldırımın üstüne doğru iteledi. Yürüyüş kolunun geri kalan kısmını da kaldırımdan gitmeye zorladı. Oysa yol boş.

Ölüm sessizliğini komünistler bozdu

"Ölüm sessizliğinde yürüyüş" Ali Sami Yen stadına kadar sürdü. Stadın önüne gelindiğinde, önden gidenler boş yolda kaldırımdan yürürken, arkadan gelenler yola taştılar ve bu hızla yayıldı. Sonunda kortej yolu işgal etti, caddeden yürümeye başladı. Bu durum, polis şefleriyle resmi şeflerin birlikte ortalığa çıkmasını getirdi. Her ikisi birden yürüyüş kolunu kaldırıma çıkmaya "ikna" etmeye çalıştılar. Yürüyüşte yer alan yoldaşlarımız, komünistler polisi yuhlamaya başladılar. Göğüslerinde "tören değil devrim" yazısı taşıyan yoldaşlarımız yürüyüşe slogan attırmaya başladılar. Kalabalığın gür sesi "demokrasi için tek yol devrim" diye bağırıyor. Slogan korteje yayıldı. "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek" gibi sloganlar duyuluyor.

Polis, "demokrasi için tek yol devrim"i duyar duymaz korteje doğru saldırıya geçti. Onlar bir yandan resmi şefler bir yandan slogan atılmasının önüne geçmeye çalıştılar. Komünistler yürüyüş koluna saldıran polise haddini bildirmeye çalışırken resmiler, sessizliği kabul etmeyen binlerce insana şöyle bağırdılar: "Arkadaşlar! Olay çıkartmayalım. Provokasyona gelmeyelim." Oysa olay çıkaran, provokasyona girişen korteje saldıran polisti. Ama başarılı olamadı. Slogan atanlardan kimseyi ne tutuklayabildi, ne de susturabildi.

Siyah pazubentliler sessiz değil *militan* yürüyüş isteyenleri susturmanın derdindeydiler. Ama, yakalarında "tören değil devrim gerek" yazan komünistlerin haykırdığı "demokrasi için tek yol devrim" sloganı yığınların çabucak benimsediği bir slogan haline geliverdi.

Böylece, komünistlerin aktif çabaları sayesinde, ne yürüyüş yeniden kaldırıma hapsedilebildi, ne de sloganların haykırılmasının önüne geçilebildi. Zincirlikuyu mezarlığına kadar resmiler sessizliği sağlayacağız diye epey yoruldular. Ama, onların özene bezene korumaya çabaladığı "ölüm sessizliği" mezarlıkta da süremedi. "Tek yol devrim", yığınlarda dalgalanma yarattı. Ölüm sessizliği yerini devrimci, militan tutuma bıraktı. Bunu da Türkiye Komünist Partisi'nin militanları gerçekleştirdi!

Boran'ın toprağa verilmesinden sonra kalabalık mezarlığın arkasından dağıldı. Evlerine giden emekçiler, bir yanda TKP'lilerin militan, savaşkan devrimci tutumunu, öte yanda TBKP'lilerin pısırıklığını değerlendiriyordu.

Kendi liderlerinin cenaze törenini düzene karşı militan bir protesto haline getirmeyi bile istemeyenler bu düzene karşı savaşım vermeye yetenekli olabilirler mi?

Hayır, umut uzlaşmada sessizlikte değil, savaşımda devrimdedir.

Yılmaz Mekikçi, İstanbul

İleri işçilerin Türk-İş'e geçmekle yitireceği hiçbir şey yoktur. Tersine kazanacağı, kendi devrimci, militan deneyimlerini aktarabileceği yüzbinlerce sınıf kardeşiyle birliktir.

Türk-İş'd sendikal birliği pek ştirelim!

Otomobil-İş üyeleri, Laspetkim-İş üyeleri, banka ve sigorta çalışanlarının bağımsız sendikalarda örgütlü üyeleri, Hak-İş'te örgütlü ileri işçiler! Demokrasi savaşımını daha da yükseltirken, sendikanızı Türk-İş'e geçirmek üzere çalışmanızı yoğunlaştırın!

Mercan Köklü

İşçi sınıfında düzene karşı birikmiş olan öfke ve militan eylem isteği her geçen gün yükselmektedir. Yüzbinlerce üyeye sahip, ülkenin en büyük işçi örgütü olan Türk-İş radikal bir değişim geçirmektedir. Bununla bağlı olarak, erken seçimlerde de "ANAP'a oy yok, hiçbir partiye destek yok" biçiminde özetlenebilecek, güzel bir tutum almıştır.

Grev boylarında, sokaklarda, alanlarda gelişen militan işçi hareketinin birliği, Türk-İş'de sağlanmaktadır. Yaşam açıkça göstermektedir ki, *bugün Türk-İş'den yana kesmeyen bıçak, düşman sınıf burjuvaziden yana kesiyordur.*

Nitekim, Türk-İş'de sendikal birliğin üstelik militan ve yığınsal eylemlerin, coşkulu grevlerin eşliğinde gerçekleşmesi burjuvaziyi korkutuyor.

Burjuvazi bir yandan Türk-İş'de radikalleşmenin önünü almaya, öte yandan da sendikal birliği bölücü önlemler(!) almaya çabalıyor. "Yeni"(!), "ilerici" konfederasyon kurulması çalışmalarına göz kırpıyor. Abdullah Baştürk'ün Avrupa'nın emperyalist başkentlerinde sosyal demokrasiyle AET pazarlığına girişmesini, DİSK "adına" açıklamalar yapmasını alkışlıyor(!)

Burjuvazinin sağ güçleri ve sol kolu sosyal demokrasi, resmiler(TBKP), hepsi farklı görünen biçimlerde ama elele sendikal birliğin *karşısında* yer alıyorlar. Kendilerine devrimci diyen bazı "sol" hareketler de bu koroya katılıyorlar.

"Sol"cuların ekseni kayıktır

Türkiye ve Dünya Sorunları Dizisi'nde yazan Faruk Pekin, sendikacılıkta "tek yol" olmadığını söyleyerek, "sendikal tekliğin mutlaklaştırılamayacağı" gibi sözlerin ardına gizlenerek şöyle diyor: "Bazan *sendikal çoğulculuk* sınıfsal çıkarların somutlanması açısından daha etkili olabilir ...Önemli olan alternatif sınıf ve kitle sendikal hareketi yaratmaktır".

Pekin, bu "bazan"ın ne zaman olduğunu söylemiyor. Ama yazısında getirdiği yorumdan çok açık ki, *şimdi* sendikal "çoğulculuk"(!) istiyor. Türk-İş'e alternatif yaratılmasının sınıfın çıkarına olduğunu söylüyor.

Yeni Çözüm, Yeni Aşama, Yeni Öncü, Çağdaş Yol gibi dergilerin savunduğu görüşler de bundan pek farklı değildir.

Çağdaş Yol, "12 Eylül'ün en şiddetli yıllarında bile Türk-İş'e hayır demiş işçiyi, Türk-İş'e götürmek, mücadelenin bugünkü seviyesini yönetmeye talip olamamanın en açık ifadesidir" diyor. Bu, "mücadelenin seviyesinin" Türk-İş içinden yükseltilmesi gibi önemli bir görevden kaçmak değil midir? Birkaç onbin işçinin bağımsız sendikalarda çıkartacağı sesle, aynı sayıda işçinin Türk-İş'deki yüzbinlerle birlikte eylemi arasında belirgin bir fark yok mudur? Elbette vardır. Ama elbette, bu yazılanların da bir amacı vardır.

Yeni Aşama bunu şöyle anlatıyor:

"Tutarlılığın göstergesi, işçi sınıfının gerçek çıkarlarını temsil edecek olan mekanizmayı yaratmak doğrultusunda adımlar atmaktır ki, *bunun somut ifadesi, YENİ DİSK önerisini desteklemektir.*" (*Yeni Aşama*, Eylül 1987)

Niyetler bellidir de, gerekçeler biraz farklıdır. *Yeni Çözüm*'ün gerekçesi de şöyle:

"İşçi sınıfının tüm sendikal güçlerini Türk-İş içerisinde toplamak düşüncesi doğru değildir. Böyle bir durum, Türk-İş'e bağlı sendikalardaki devrimci muhalefeti yükseltmez. Türk-İş'e bağlı sendikaları *dışardan da zorlamak gerekir.* Bu nedenle, bağımsız ilerici sendikalar Türk-İş'e katılmayıp etkinliklerini sürdürmelidirler. Gerektiğinde ve koşullar elverdiğinde yeni ve bağımsız sendikalar kurularak Türk-İş'e dışarıdan baskı artırılmalıdır...DİSK'in açılması talebi sürekli gündemde tutulmalıdır...Devrimci demokrat konfederasyon hedeflenmelidir.

"...Türk-İş içerisinde çalışılırken de işçi kitlelerinin *ufku daraltılmamalı* ve geniş bir bakış açısı sunulmalıdır. Şu veya bu biçimde yeni bir konfederasyon aşamasına gelindiğinde, hâlâ Türk-İş içerisinde olan işçileri etkilemek şansı da artacaktır."

Söylenenler yeterince açıktır. Bağımsız sendikalar Türk-İş'e girmesin. "Dışarıdan" *rekabet* yaparak Türk-İş'e "baskı" yapsınlar. Sonra da örgütün içindeki kimi sendikaları çekip yeni konfederasyona alsınlar.

Bu anlayışen doğrudan Laspetkim-İş ve Genel Hizmet-İş'te yansıyor.

Kendisini "Türkiye işçi sınıfının Amerikancı sarı sendikacılık potasında eritilmek amacıyla Türk-İş'e doğru uygun adım ve tek sıra halinde götürülmesi döneminde kendi işkolundaki sırayı bozma hareketi" olarak niteleyen bağımsız Genel Hizmet-İş sendikasının sendikal birlik konusundaki görüşü şöyle:

"Sendikal birliğin, işçilerin sendikal birliğinin Türk-İş'de sağlanacağını savunmak, 'özürü kabahatından daha büyük' suç işlemektir." (*Genel Hizmet-İş*, Sayı 1)

Laspetkim-İş sendikası genel başkanı Vahdettin Karabay da, sanki kendisine zorla birşey yaptırmak isteyen varmış gibi (aslında var, tabandaki işçiler sendika yönetimini Türk-İş'de birlik yönünde zorluyor ve yönetimi bunaltıyorlar), "önümüze sunulan ve zorla itildiğimiz zemine gitmiyoruz, gitmeyeceğiz" diyor ve ekliyor: "Türk-İş'den ayrıyız ve katılmayı da düşünmüyoruz. Bizim gibi düşünenlerle yanyana gelip DİSK geleneğini yaşatmayı istiyoruz." (Merhaba 1 Mayıs toplantısında yapılan konuşmadan.)

Açıktır ki, bağımsız sendikalarda da işçiler Türk-İş'te birlik istiyorlar. "Bağımsız" sendika yöneticileri bu eğilimi gizlemek için hamamda şarkı söylüyorlar. Ama bu eğilime karşı durmak, işçi sınıfının uzun erimli gerçek çıkarlarına ihanet, "dükkancılık" ve "kariyerizm"dir. Bu tutmayacaktır. Bağımsız sendikaların üyesi olan işçiler çok iyi farkındadırlar ki, *bugün Türk-İş'den yana kesmeyen bıçak burjuvaziden yana kesiyor!*

Sosyal demokrasi ve TBKP'nin sinsi dükkancılığı

Sosyal demokratlar ve resmiler tarafından getirilen görüşler özünde yukarıda değindiğimiz anlayışın aynısıdır. Ancak bunlar daha "usta" ve daha sinsidir. Sollar yalnız kendi nabızlarını tutarken, bunlar sınıfın nabzını ölçerek iş becermektedirler. Solların bunları Türk-İş'de birliği savunmakla suçlamaları, bunların sinsi çabalarına yardımcı oluyor.

Bunlar, işçi sınıfının Türk-İş'de birlik yolunda yaptığı tercihin altında ezilmemek için, bu arada yurtdışında tezgahladıkları bölücü oyunların iyice ortaya çıkması karşısında, şimdi birliğin demagojisini yapıyorlar. Yoksa gönülleri, Baştürk'le elele "yeni" konfederasyon kurmak ve sınıfı bölmektedir. "Tamam, Türk-İş'te birlik" diye yarım ağız konuşuyorlar, ama birliğin sağlanması için belli "koşullar"ın gerekli olduğunu vb. ileri sürüyorlar.

Bunların zararları da ana olarak Otomobil-İş'de kendini gösteriyor. Sendikada, Türk-İş'de birlik eğilimi güçlendikçe bunlar birliğin gerçekleşmesine taş koyuyorlar.

Otomobil-İş, Banks, Deri-İş, Kristal-iş ve Petrol-İş'in 26 Mayıs tarihli ortak bildirisinde birlik istemi çok güzel dile getirilmektedir: " Durum bir sendikanın tek başına sorunların üstesinden gelemeyeceğini ortaya koymaktadır. Sendikal birliğin önemi bugün dünden daha öne çıkmaktadır." (*Otomobil-İş*, Temmuz 1987)

Otomobil-İş'in Kartal'da yapılan Temsilciler Kurulu toplantısında haykırılan "Türk-İş'de birlik" istemi de açıktır. Tabanın eğilimi budur. Genel Temsilciler Kurulu'ndan sonra yayınlanan bildiriye resmiler ve sosyal demokratlar, "Otomobil-İş'in işkolunda en güçlü olması" gibi bir *önkoşul* eklemişlerdir.

Otomobil-İş genel başkanı İlhan Dalkılıç da bazı koşullar ileri sürüyor:

"Birlik *çağrımıza* demokrat sendikalardan olumlu yaklaşımlar geliyor. *Birlik demek aynı çatı altında toplanmak demek değildir.* İşçi hakları anlamında birleşildiğinde daha çok hizmet verilir...

"Türk-İş bir konfederasyondur. Yönetimi eleştirmek gerekir. Bir kere sendika sağda değil solda olur. Türk-İş'de sağ eğilimli yöneticiler var. Bunlardan işçilere bir yarar gelmez. Fakat değişmesi mümkün olmayan bir kuruluş da değildir. Türk-İş'in bugünkü yönetimi, sendikaları bünyesinde toplamak istemiyor... Her işkolunda yalnızca bir sendikayı konfederasyona alıyor...Türk-İş tüzüğü çok katı değil, yönetimi katı... Sonuç olarak biz Türk-İş'e 'uzlaşmacı sendikacılık' diyoruz." (*Çağdaş Yol*, Temmuz 1987) (abç)

Dalkılıç'ın söylediklerinden çıkan şudur: Sendikal birlik çağrısını sanki Otomobil-İş yapıyor. Türk-İş yönetimi buna yanaşmıyor, "her işkolunda tek sendika" ilkesini uyguluyor. Bu uzlaşmacılıktır. Sendika dediğin solda olur.Türk-İş'i sola çekmek için dışarıdan etkileme yapalım. Gireceksek de, tüzüğünü ve tutumunu değiştirip bizi aynı işkolunda ikinci sendika olarak alsın.

Türk-İş tüzüğünde yazan ve eleştiri konusu edilen "her işkolunda tek sendika ilkesi", sınıf sendikacılığının doğru bir ilkesidir. Kaldı ki, bu ilke, DİSK'in en temel bir örgütlenme ilkesiydi. Buna karşı çıkmak dükkancılıktır.

Otomobil-İş yönetimi Türk-İş'i gerçekten solda görmek istiyorsa, Türk-İş'e katılmalıdır. Onun katılması tüm sendikal hareket çapında çok güzel bir etki yayacaktır. Ancak güzel etki yayabilmek için pazarlıkçı yaklaşmadan, doğru ilkeleri ayaklar altına almadan katılmalıdır.

Acil görev Türk-İş'te birliği pekiştirmektir

Petrol işkolunda Laspetkim-İş'in, metal işkolunda Otomobil-İş'in, banka ve sigorta işkolunda diğerlerinin *bağımsız* sendika olarak kalmakta ısrar etmeleri işçi sınıfının uzun erimli ve gerçek çıkarları açısından anlaşılır durum değildir.

İşkolunda gücü yüzde 1'i bulmayan bağımsız sendikalarla "işçi sınıfının sınıf sendikacılığına" soyunduğunu ileri sürmek de tek sözcükle komiktir. Ya da, "Türk-İş'te savaşım veren kardeşlerimizi selamlıyoruz, ama biz ayrı gideceğiz, vb..." diye ahkam kesmek, *pratikte* sınıfın sendikal birliğine karşı çıkmaktır. Oysa işçi sınıfı, Türk-İş'te birliği net ve açık olarak istiyor.

Bu, Türk-İş'e bağlı Kristal-İş sendikasının yayınlarında da güzel ifade edilmektedir. Sendikanın yayınladığı bir bildiride şöyle söyleniyor:

"İşçi haklarını yeniden kazanmanın, gittikçe azgınlaşan sömürüye karşı koymanın, işçi kıyımını durdurmanın, yeni yeni saldırıları önlemenin, ülkede ve sendikada demokrasiyi kazanmanın yolu, birleşik, yığınsal bir sendikal hareket yaratmaktan, Türk-İş'i yapısıyla politikasıyla demokratikleştirip işçi sınıfının merkezi sendikal örgütü durumuna getirmekten, bağımsız ve Hak-İş'e bağlı sendikalarla güç ve eylem birliğine girmekten geçiyor." (*Kristal-İş* dergisi)

Kristal-İş'in bildirisi, işçi sınıfının almakta olduğu tutumu güzel yansıtıyor. Bu konuda yukarıdaki gerekçelerle kem küm edenlere verilen yanıt da aynı derecede net ve açıktır:

"Son üç yılın gelişmeleri, 'Türk-İş değişmez' şeklindeki anlayışı yıkmıştır. Türk-İş'in demokratik sendikacılık yolunda değişebileceği, işçi sınıfının sendikal birliğinin sağlanabileceği ortaya çıkmıştır. Türk-İş demokrasi mücadelesinde etkin bir güç durumuna gelmektedir. *Görev bunu hızlandırmaktır.*

"Sorun tek başına Türk-İş'in geçmiş hatalarını temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp gündeme getirmek değildir. Sorun, a) bu hataları eleştirmek ve onlardan ders çıkarılmasını sağlamak, b) gözlerimizi geleceğe dikerek işçi sınıfının uzun dönemli çıkarlarının gereği olarak demokratik sendikacılık temelinde sendikal birliğin mücadelesini vermektir." (*Kristal-İş*, Temmuz-Ağustos 1987)

Gerçekten de öyledir.

Sosyal demokratların, resmilerin ve sözde devrimci solların Türk-İş'de sendikal birliğin gerçekleşmesini durdurmak, yavaşlatmak, engellemek yönünde öne sürdükleri her koşulu, her gerekçeyi söküp atmak, demagoji ve yalanları sergilemek bir görevdir.

1988 yılında sendikaların şube genel kurulları gündeme gelecektir. Hatta bazı sendikalarda bu süreç şimdiden başlamıştır.

Bağımsız sendikaların üyesi olan işçiler, "Türk-İş'de birlik" belgisini sendikalarının temsilciler kurulu toplantılarında da getiriyorlar. Bu belgi, şube genel kurullarında sendikalarının Türk-İş'e bağlı sendikayla birleşme kararını almaya dönüştüğü zaman anlamı büyük olacaktır.

Hak-İş, hiçbir biçimde Türk-İş'e alternatif olabilecek bir sendika değildir. Hak-İş üyesi işçiler, özellikle Öziplik-İş ve Özgıda-İş üyesi işçiler, sendikalarını Hak-İş'in sahte militan zincirlerinden kopartarak Türk-İş'e geçirirlerse, Hak-İş'in maskesini söküp atmış olacaklardır.

İleri işçilerin Türk-İş'e geçmekle yitireceği hiçbir şey yoktur. Tersine burjuvazi karşısında, işçiler arasındaki rekabeti ortadan kaldırma yönünde çok önemli bir adım daha atılmış olacaktır.

Burjuvazinin iç çelişkileri kızışıyor. Ekonomik sorunlar giderek daha hızla büyüyor. Siyasal alanda bunalım derinleşiyor. Ülke yeni devrimci durumlara gebedir. Yaklaşmakta olan devrimci dalga, tarihte görülmemiş büyüklükte bir sınıf savaşının müjdecisidir.

Otomobil-İş üyeleri, Laspetkim-İş üyeleri, banka ve sigorta çalışanlarının bağımsız sendikalarda örgütlü üyeleri, Hak-İş'te örgütlü ileri işçiler! Demokrasi savaşımını daha da yükseltirken, sendikanızı Türk-İş'e geçirmek üzere çalışmanızı yoğunlaştırın!

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Demokrasi için tören değil,
devrim gerek!
Yıl: 13, Sayı: 340, 28 Ekim 1987

Bu bölüm, bu çalışmanın Çek-al olarak yayınlayacağımız son bölümüdür. Bu Çek-al'da, Türkiye işçi sınıfının sayısal olarak ulaştığı dev boyutlar gösterilmektedir. İşçi sınıfının sayısal olarak bu boyutlara ulaşmış olması, onun olgunluk düzeyi açısından da büyük anlam taşımaktadır.

"En büyük işçi sınıfı başka büyük yok" VI

Emine Engin

IV.İşçi sınıfımızın sayısal dökümü

Bu bölümde işçi sınıfımızın sayısal dökümünü bulmaya çalışacağız.

Bu konuda istatistikler son derece eksik ve güvenilmezdir. Bu nedenle sonuçlar net sayı olmaktan çok, yaklaşık birer tahmin olacak. Her yöntemle ulaşılan sonucun ardından bunun ne gibi sakıncaları olabileceğini belirteceğiz.

Genel manzara

Önce, kafalarda hem karşılaştırma yapabilmek, hem de genel manzarayı canlandırabilmek için yararlı olacak bazı nüfus verileri aktaralım ve kaba yorumlarını yapalım.

Tablo 1'deki verileri çeşitli yılların istatistik yıllıklarından derledik. Burada geçen "iktisaden faal nüfus", 1965 için 15 yaşından, öteki yıllar için 12 yaşından büyüklerden, paralı ya da parasız bir işte çalıştığını ve iş aradığını söyleyenleri kapsamaktadır.

Emekli, ev kadını, öğrenci, irad sahibi, hapis, çalışamaz halde olan, diğer ve bilinmeyen gibi başlıklar altında, yılına göre, 8-11 milyon kadar insan dışarıda bırakılmaktadır.

Böyle bir yaklaşımla düzgün bir sınıfsal döküm yapılamaz. Zaten istedikleri, bunu satır arasına saklamaktır. Bu tablodaki veriler ve tasnif çarpıktır. Ancak bu çarpıklığıyla bile tablo, bize bazı durum ve eğilimler hakkında fikir vermektedir:

TABLO 2

Neyin	Artışı
Toplam nüfus	% 43
İktisaden faal nüfus	% 42
Ücretliler	% 103
İşverenler	% 33
Kendi hesabına çalışanlar	% 10
Ücretsiz aile işçileri	% 22

1. İktisaden faal nüfusun, toplam nüfusun % 40'ı kadar olduğunu öğreniyoruz. Açıktır ki, geri kalan % 60 içinde geniş bir işsizler ordusu, ya da işçi yedek ordusu gizlidir.

2. 1965-1980 arasında kimin ne kadar arttığı çok çarpıcıdır. *Tablo 2*'den görüldüğü gibi, en büyük artışı ücretliler göstermiştir.

3. *Tablo 1*'in tasnifi kısıtlı ve çarpıktır. Ama yine de tablodan, sınıfların oransal dağılımına ilişkin, *yalnızca iktisaden faal nüfus ve aileleri çerçevesinde,* bu nedenle de çok kaba bir fikir edinebiliriz.

Bunun için, verileri her aileden bir kişi çalışıyormuş gibi ayıklayacağız. Bunları sınıfsal konumlarına göre ayıracağız. Elde edilen sonuç bize ***aileleriyle birlikte faal nüfusun*** sınıfsal dökümüne ilişkin bir fikir verecek.

Aile işçileri, geneliyle işverenlerin ya da kendi hesabına çalışanların ailesi içinde olabilir. Başka bir deyişle, çoğu, ya burjuva ya küçük burjuva ailedendir. Çifte saymayı önlemek için aile işçilerini tümden dışarda tutalım.

Buna karşılık ücretlilerin ailelerinin bir kısmı zaten tablodaki veriler dışındadır. Bir kısmı ise ücretliler

TABLO 1

Yıl	Nüfus	İktisaden faal nüfus	Yüzde	Ücretli	İşveren	Kendi hesabına çalışan	Ücretsiz aile işçisi	Bilinmeyen
1965	31 391 421	13 557 860	43.2	3 037 968	132 819	3 885 915	6 418 834	82 324
1970	35 605 176	15 118 887	42.5	4 172 619	105 497	4 036 372	6 804 399	- -
1975	40 347 719	17 383 828	43.1	5 386 527	145 245	4 164 683	7 670 172	17 201
1980	44 736 957	19 212 193	42.9	6 162 002	176 459	4 277 257	7 859 506	47 098

başlığı altında çifte sayılmaktadır. Bu çifte saymayı ayıklamak üzere, ücretlilerin, 1965 için 1/5'ini, 1980 için 1/3'ünü aile sayıp düşelim.

Karşılaştırmalı olsun diye 1965 ve 1980 için, aileleriyle birlikte iktisaden faal nüfusun sınıfsal dağılımı kabaca *Tablo 3*'te verildiği gibidir.

TABLO 3

Sınıf	1965	1980
İşçi sınıfı	% 38	% 48
Burjuvazi	% 2	% 2
Küçük burjuvazi	% 60	% 50

Bir kez, bu dağılım işçi yedek ordusunu önemli ölçüde dışarda bırakıyor. Gerçekte işçi sınıfının oranı her iki yıl için de, ama özellikle işsizliğin arttığı 1980 için, yukarıda verilenden daha yüksektir.

İkincisi, 1980 sonrasında Türkiye'de yoğun bir işçileşme süreci yaşanmıştır. Bugün işçi sınıfının ağırlığı 1980'den daha fazladır.

Bu iki etkeni de hesaba katarak, bugün için şunları diyebiliriz:

Burjuvazinin oranı tablodakiyle hemen hemen aynıdır Onun oranı zaten az olduğu için değişme olsa da önemsizdir. Küçük burjuvazinin oranı tablodakinden daha azdır. Tabloda küçük burjuva olarak yansıyan keşim içinde yarı proleterler de vardır. İşçi sınıfının oranı ise tablodakinden çok daha fazladır.

Bugün genel manzara kabaca budur.

Nitekim Abdullah Baştürk de *Savunma*'sında, "bugün Türkiye'de en dar anlamda bile işçi sınıfı denildiğinde, sayıları gittikçe artan, aileleriyle birlikte nüfusun yarısına yaklaşan bir kitle akla gelmek zorundadır" diyor.(*agy*, s.409)

Şimdi işçi sınıfının sayısal dökümünü iki yöntemle elde etmeye çalışalım.

Birinci yöntem

Burada nüfusun iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı verilerindeki ücretlileri temel alacağız.

Bunda bir sakınca var mıdır? Genel anlayış olarak yoktur. Daha önce de vurguladığımız gibi, işgücünü ücret karşılığı satanlar işçidir. Ama somut statistikler düzeyinde sakıncalar olabilir. İşçi olmayanların ücretli kılığında boy gösterdikleri anlaşılırsa ve net veri varsa bunları ayıklayacağız. Net veri olmadığı durumlarda ayıklama yapamayacağız. İşçi sayıları zaten öylesine eksiktir ki, ayıklama yapamamanın herhangi bir abartmaya yol açacağını sanmıyoruz.

Şimdi söz konusu verilere geçelim. Elimizdeki ana istatistiksel veri *Tablo 4*'tedir.

Bu tabloda şu düzeltmelerin yapılması gerekli:

1. Tarımdaki ücretli sayısı aynı yıllıkta yer alan başka verilerle çelişmektedir ve kesinlikle yanlıştır. Bunu düzeltip kendi bulduğumuz sayıyı koyacağız.

2. Aynı yıllıktaki başka bir veriden öğreniyoruz ki "ücretliler" arasında "müteşebbisler,direktörler ve üst kademe yöneticiler" de vardır. Bu fazlayı düşeceğiz.

3. Evde çalışan çok sayıda işçi, büyük olasılıkla ya "kendi hesabına çalışan" kategorisine katılmıştır ya da hiç katılmamıştır. Buna sayısal olarak düzeltme yapmayacağız ama örnek verip vurgu yapacağız.

4. Bu veri en son 1980 yılına aittir. Bunu toplu olarak 1987 düzeyine uyarlamaya çalışacağız.

5. Bu veri işsizler ordusunu, işçi emeklilerini kapsamıyor. Bu doğrultuda düzeltme yapacağız.

6. Bu veri işçi ailelerini kapsamıyor. Aileleri de ekleyeceğiz.

Şimdi sırasıyla bu düzeltmelere geçelim.

TABLO 5

Toplam işletmeler	Sayı:	3 650 910
	Alan:	227 640 289
Büyük işletmeler	Sayı	6 405
	Alan:	10 968 867
Küçük işletmeler	Sayı:	3 644 505
	Alan:	216 671 422

Birincisi ekleme

1980 genel tarım sayımına göre tarımda toplam işletme sayısı ve bunun büyük küçük diye bölünüşü *Tablo 5*'tedir.

Bu işletmeler hakkında daha ayrıntılı bilgiyi de *Tablo 6*'da derledik.

Bu tabloda toplam işletmeler ve "yalnızca aile işçisi çalıştıran", "yalnızca ücretli işçi çalıştıran", "ücretli işçi ve aile işçisi çalıştıran" ve "bazı fertleri dışarda çalışan" işletmelerin sayısal dökümü veriliyor.

TABLO 4

NÜFUSUN İKTİSADİ FAALİYET KOLLARI VE İŞTEKİ DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI(1980)

İktisadi faaliyet kolu	Toplam	Ücretli	İşveren	Kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi	Bilinmeyen
Toplam	18 522 322	6 162 002	176 459	4 277 257	7 859 506	47 098
Ziraat, ormancılık, avcılık ve balıkçılık	11 104 501	588 646	7 154	2 858 580	7 649 876	245
İstihraç sanayii	132 186	128 572	997	2 178	435	4
İmalat sanayii	1 975 596	1 499 879	63 644	314 048	97 359	666
Elektrik, gaz ve su	33 105	33 105	—	—	—	—
İnşaat ve bayındırlık işleri	765 072	708 730	19 917	33 203	3 146	76
Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller	1 084 378	343 911	54 570	620 286	65 451	160
Ulaştırma, haberleşme ve depolama	531 278	275 594	6 309	235 823	13 237	315
Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları, yardımcı iş hizmetleri	294 373	248 833	6 266	38 403	833	38
Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler	2 425 201	2 249 476	13 256	148 854	13 382	233
İyi tanımlanmamış faaliyetler	176 632	85 256	4 346	25 882	15 787	45 361

TABLO 6

İşletme büyüklüğü	Toplam işletmeler	Yalnız ücretsiz aile işçisi çalıştıranlar	Yalnız ücretli işçi çalıştıranlar	Ücretli işçi ve ücretsiz aile işçisi çalıştıranlar	Bazı fertleri dışarıda çalışanlar
Dekar	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı
Toplam	3 650 910	2 357 325	87 883	1 031 054	677 805
Büyükler toplam	6 405	396	771	5 093	208
(1)	140	43	1	61	2
250-499	1 611	194	255	1 078	36
500-999	1 622	66	198	1 336	63
1000-2499	2 500	79	224	2 196	92
2500-4999	373	14	43	313	11
5000-	159	—	50	109	4
Küçükler toplam	3 644 505	2 356 929	87 103	1 025 961	677 805
-99	3 005 397	2 007 463	77 370	756 776	615 179
100-	639 108	349 705	9 733	269 185	62 791

Kaynak: *Türkiye İstatistik Yıllığı 1985*, s. 222-225.

Tablodan da görülebileceği gibi, 1 milyon 118 bin 937 işletme ücretli işçi çalıştırıyor. Bunların her biri birer kişi çalıştırsa, tarımda ücretli sayısı öteki dökümde 1980 için verilen 588 646'yı haydi haydi geçmektedir. Bu nedenle o veriyi yanlış kabul ettik.

Doğrusu ne olabilir? Balıkçılık, avcılık ve ormancılığı ayrıca hesaba katmadan bir sayı elde etmeye çalışalım. Bunun için biz işçi çalıştıran işletmelerin bir dökümünü yapalım. "Küçük" işletmeleri de iki gurupta ele alacağız: 100 dekardan küçük ve büyük olanlar.

"Yalnız ücretli işçi çalıştıran" büyük işletmeler için 10'ar, 100 dekardan büyük küçük işletmeler için 5'er, 100 dekardan küçük küçük işletmeler için 2'şer işçi varsaydık.

"Ücretli işçi ve aile fertleri çalıştıran" büyük işletmeler için 5'er, 100 dekardan büyük küçük işletmeler için 2'şer, 100 dekardan küçük olanlar için 1'er işçi varsaydık.

Bu yaklaşımla işçi çalıştıran işletmeleri ve işçi sayısını *Tablo 7*'deki gibi belirledik.

Böylece, kaba bir hesapla tarım işkolunda 1,5 milyon işçi çıkıyor. Nitekim 1981-1985 yıllarını kapsayan *Köy Envanteri Etüdleri*'nde topraksız aile sayısı 1 milyon 724 bin olarak veriliyor. *(İlke*,sayı:6, s.11) Dr.Murat Şeker'in *Türkiye'de Tarım İşçilerinin Toplumsal Bütünleşmesi* kitabında ise "en az bir buçuk milyon" tarım işçisinden söz ediliyor. (*agy*, s. 201)

Biliyoruz ki tarımda mevsimlik ve sürekli işçi ayrımı vb. nedenlerle proleter ile yarı proleter kesim oldukça içiçedir. Bu nedenle ulaştığımız sayı, yalnızca dar anlamıyla tarım işçisi açısından biraz abartmalı olabilir. Ancak, tarım işçisi dendiğinde ormancılık, balıkçılık, avcılık alanında çalışan yüzbinlerce işçinin katılmadığını hatırlarsak, bu 1,5 milyonun değil abartmalı, oldukça azaltmalı olduğunu anlarız.

Ana nüfus dökümünde tarım ücretlileri için verilen 588 646 yerine kabaca 1 buçuk milyon sayısını koyuyoruz. Bu değişiklikle, nüfus dökümündeki toplam ücretli sayısı da 6 162 002'den 7 073 356'ya çıkıyor.

İkincisi çıkarma

Elimizdeki bir veriye göre, ücretli kategorisine sokulmuş 91 426 "müteşebbis, direktör, üst kademe yönetici" vardır *(Türkiye İstatistik Yıllığı 1985*, s.73). Bundan önce yazdığımız gibi tepe menejerler bile genellikle işçi değildirler, bir de buraya müteşebbisler sokulmuş.

Bu nedenle bu sayıyı ücretli kategorisinden düşelim. Yukarıda son elde ettiğimiz sayı 7 073 356 idi. Bundan 91 426 düşünce 6 981 930 kalıyor.

Üçüncüsü vurgu

Elde edilen yaklaşık 7 milyon da ücretli sayısını tam yansıtmıyor. Halı, kilim, sepet, altın bilezik gibi malları evde üreten çok sayıda işçi var ki, bunlar büyük olasılıkla, ya "kendi hesabına çalışan", "aile işçisi" vb. kategorilere sokuldu, ya da sayılara hiç katılmadı.

Bu yönde sayısal düzeltme yapacak verilere sahip değiliz. Yalnızca bir örnek verelim:

TABLO 7

Yalnız ücretli işçi çalıştıran		İşçi sayısı
Büyük	771 × 10	7 710
Küçük büyük	9 733 × 10	97 330
Küçük küçük	77 370 × 1	77 370
Ücretli işçi ve aile fertleri çalıştıran		
Büyük	5 093 × 5	25 465
Küçük büyük	269 185 × 2	538 370
Küçük küçük	756 776 × 1	756 776
TOPLAM		1 503 021

TABLO 8

Yıl	Ücretli sayısı	Yüzde artış 1975(1)'e göre	Yüzde artış 1975(2)'ye göre
1970	4 172 619	—	—
1975(1)	4 529 545	8.6	—
1975(2)	5 386 527	—	29.1
1980	6 162 002	36.0	14.4

Kaynak: *Türkiye İstatistik Yıllığı 1980* ve *1985*, s.68 ve 72.

Trabzon'da 3 000 kadar kadın evde altın bilezik örme işinde çalışmaktadır. Bu kadınlar kuyumcuların ev işçileridir. Kuyumcular arasında 50-60 kişi çalıştıranlar vardır. *(Cumhuriyet*, 25 Ocak 1987)

Böyle örnekler çoktur. Sayısal veri olmasa da, bunları da katınca işçi sayısının çok daha yüksek çıkacağını en azından akılda tutmak gerekir.

Dördüncüsü ekleme

Son ulaştığımız rakkam 1980 yılına aittir. Bunu günümüze uyarlamak için şöyle bir yöntem izleyebiliriz:

1970-1975 ve 1975-1980 arasında ücretli sayısındaki artış oranlarından bir ipucu çıkarıp bugünü tahmin etmek.

Nüfus dökümünde 1970 için verilen ücretli sayısı 4 172 619'dur. 1975 için iki ayrı yıllıkta iki ayrı veri vardır ve aralarındaki fark 1 milyona yakındır. 1975 için, 1970-1975 karşılaştırmasının yapıldığı yıllıkta düşük, 1975-1980 karşılaştırmasının yapıldığı yıllıkta ise daha yüksek sayı veriliyor. Bu, işçi sayısındaki hızlı artışın özellikle gizlenmek istendiğini düşündürtüyor. 1980 için şimdilik elde tek veri var.

Bunların tümünü *Tablo 8*'de verdik.

Bu tablodan, 1975(1)'e ve 1975(2)'ye göre iki ayrı 5 yıllık artış ortalaması elde ediyoruz: % 22,3 ve % 21,8. Bunlardan düşük olanını temel alalım. Beş yılda artış % 21,8 olursa 7 yılda ne olur?

Buna göre 7 yılda artış % 30,5'dir. 1980 için kendi elde ettiğimiz yaklaşık 7 milyona bu oranı uygularsak, 1987'de yaklaşık 9 milyon ücretli olduğunu söyleyebiliriz.

7 yılda % 30,5'lik bir artış ilk bakışta çok gözüküyor ama araştırınca hiç de çok olmadığı ortaya çıkıyor.

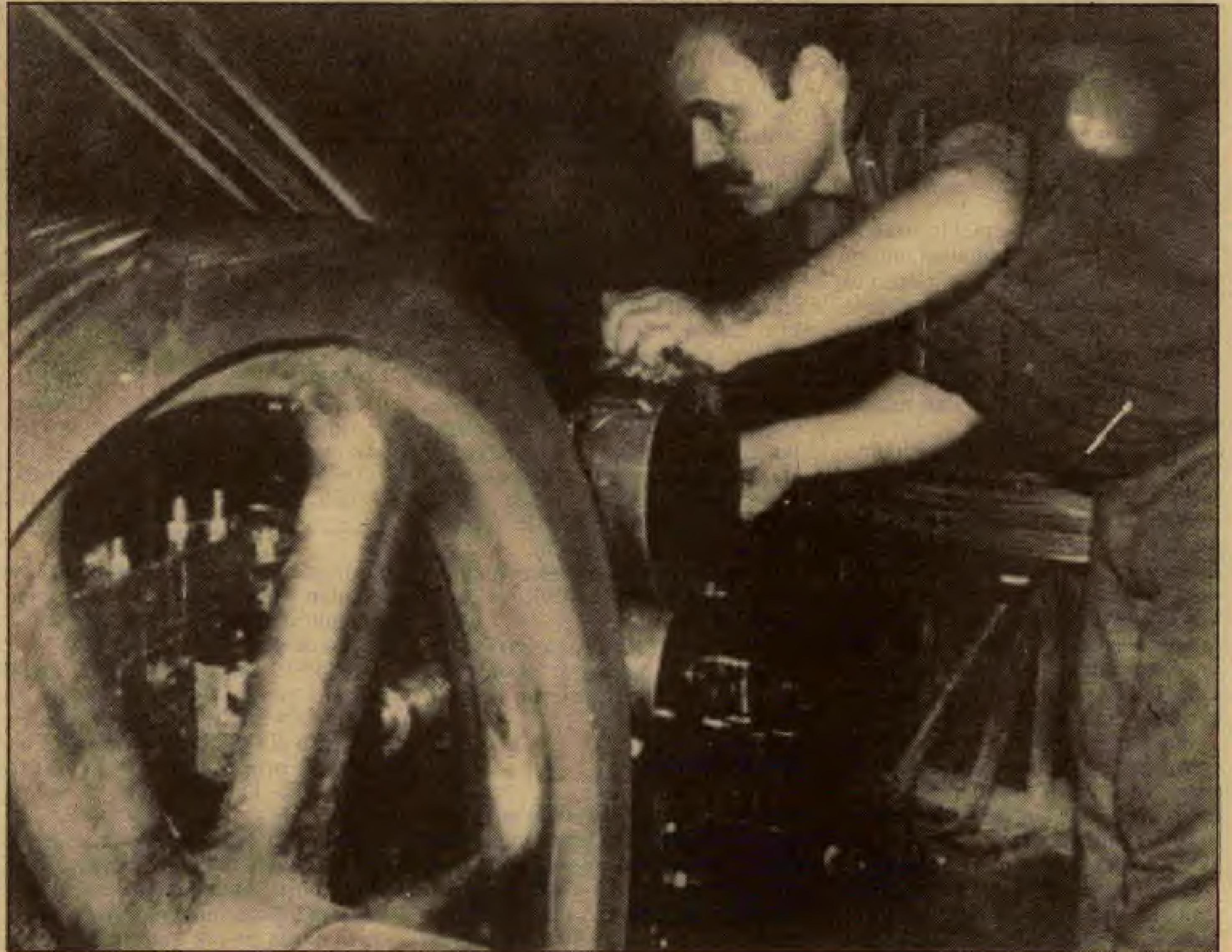
Tablo 1'de, 15 yılda ücretli sayısının yüzde 103 arttığını görmüştük. Sonra, örneğin, kentsel yerler anketine şöyle bir göz atınca da görüyoruz ki 1982-1984 arası 2 yılda kentlerde ücretli sayısı % 17 artmıştır. 7 yılda bu % 60 artış demektir.

Biliyoruz ki kentlerde işçi sayısında böyle bir artış olsa da genelde artış çok daha düşüktür. Biz çok daha düşüğünü de değil, yarısını alıyoruz ve yukarıdaki sayıya ulaşıyoruz. Ama buna daha da eklememiz gerekenler vardır.

Beşincisi ekleme

Bundan önce gördüğümüz gibi, işçi yedek ordusunu oluşturan işsizler ve işçi emeklileri de işçi sınıfına dahildir.

1986 sonunda yalnızca kayıtlı

1987'ye gelindiğinde, işçi sınıfının ve yarı proleterlerin Türkiye toplumunda artık ezici bir ağırlığı vardır. En büyük işçi sınıfıdır.

Türkiye işçi sınıfı, aileleriyle birlikte nüfusun yarısına yaklaşan, en azından 25 milyonluk bir yığındır. Türkiye bir işçi denizidir.

işsizlerin sayısı 1 milyon 76 bindi. Bu sayı bugün yaklaşık 1 buçuk milyondur. 1985'de işçi emeklilerinin, yani Sosyal Sigortalar emeklilerinin sayısı 628 392 idi. Bu sayı da bugün yaklaşık 800 bindir.

Yukarıda ulaştığımız ücretli sayısına (yaklaşık 9 milyon), işsizleri ve emeklileri (yaklaşık 2 milyon 300 bin) katarsak, 11 milyon 300 bin sonucuna ulaşırız. Böylece Türkiye'de 1987'de yuvarlak hesap 11 milyon işçi olduğu söylenebilir. Ancak sınıfsal döküm açısından bu da eksiktir. Aileleri katmak gerekmektedir.

Altıncısı ekleme

Aileleri de katmamız gerekiyor. Bunun için Devlet Planlama'nın "bağımlılık oranı" dediği bir oran vardır. Bu yüzde yaklaşık 70-80'dir. Sanıyoruz bu, her yüz kişi 70-80 kişiyi daha geçindiriyor, anlamına geliyor.

Böyleyse, bu saçma bir orandır. Faal nüfusun faal olmayan nüfusa oranı bile alınsa, sonuç bundan çok daha yüksek çıkmakta, yüzde 130-134 arasında değişmektedir. Nüfusu genç, yedek işçisi bu kadar bol bir ülkede düşük bir bağımlılık oranı olamaz. Biz iki ayrı yoldan mantık yürüteceğiz.

Önce yukarıda kendi verdiğimiz yüzde 130 oranını uygulayarak aileleri hesaba katalım. Bizce işçi sınıfı için bu da gerçeğin altındadır. Başka bir deyişle, yüz işçi 130'dan daha çok kişiyi geçindirir.

Bu oran toplumun ortalamasıdır. Küçük burjuvazinin geniş bir kesimi ailece çalıştığı için, ortalamayı düşürüyor. Öte yandan oranı yükseltici bazı etkenler de sayılabilir. Ama sonuçta, bizce bu oran düşüktür.

Bunları akılda tutarak bu oranı uygulayalım. Buna göre 11 milyona, onun yüzde 130'u kadar bir sayıyı ekleyelim. Ulaşılan sonuç 25 milyon 300 bin kadar oluyor.

Bir başka yoldan daha gidebiliriz: Türkiye toplumunda aile fertlerinin ortalaması 5'tir. Bu ortalama kırda yüksek, şehirde daha düşüktür. İşçi sınıfının önemli çoğunluğu sehirde olduğu için, onun aile ortalamasının genelden daha düşük olması gerekir. İşçi sınıfı için ortalama 4,5 diyebiliriz.

Her işçi ailesinden 2,5 kişinin çalışmayan, işsiz kategorisinde de sayılmayan eş ve çocuklardan oluştuğunu varsayalım. Bizce bu hiç de abartmalı değildir. Birçok işçi ailesinde eş ve çocuklar da çalışıyor, ama genelinde bu böyle değildir, en başta işsizlik yüzünden böyle olamıyor.

Bu yaklaşımla, 11 milyona onun yüzde 125'i kadar bir ek yapmamız gerekir. Bu eki yapınca ulaştığımız sayı 24 milyon 750 bindir. Böylece bu yoldan da Türkiye işçi sınıfının yaklaşık 25 milyon olduğunu söyleyebiliriz.

Ama bir üçüncü yol daha vardır. *1983 Kentsel Yerler Hanehalkı İşgücü Anket Sonuçları*'na göre hanelerden yüzde 56'sından yalnızca bir kişi, yüzde 17'sinden iki kişi, yüzde 4'ünden üç kişi, yüzde 1'inden dört ya da daha fazla kişi çalışıyor. Hanelerin yüzde 22'sinin ise hiç çalışanı yok.

Bu verilere dayanarak, her 107 çalışanın 100 hane demek olduğunu çıkarıyoruz. Hanelerde ortalama 4,25 kişi vardır. Dolayısıyla her 107 çalışan, 425 kişi demektir.

Bunu 11 milyona değil, işsiz ve emeklileri hariç tutarak 9 milyona uygularsak, sonuç 36 milyondur. Bunun 6 milyonunu da hata payı diye atalım, çünkü orantı yalnızca kentsel yerler verilerinden çıkmıştır ve işçi ailelerin özgüllüklerini de içermemektedir. Kalır 30 milyon!

Dolayısıyla, birinci yöntemin sonuçlarına göre işçi sınıfının nüfusu 25-30 milyon kadardır.

Bu yöntem kanımızca bazı fazlalıklar taşıyor ama bazı eksikler de taşıdığı için bunlar birbirini dengeliyor.

İkinci yöntem

Burada Çalışma Bakanlığı'nın Temmuz 1987 istatistiklerini temel alacağız. Bütün hile hurdalarına göz yumacağız, yalnızca tarım ve inşaat işkollarında gülünç kaçan sayıları değiştireceğiz. Sonra da eksik bırakılan işçileri ekleyeceğiz.

Bunları yapınca elde edilen liste *Tablo 9*'dadır.

Bu listede bakanlık, tarım için, 122 899, inşaat için ise 559 583 işçi sayısı

TABLO 9

Tarım, vb. (122 899)	1 500 000
Madencilik	162 561
Petrol, kimya, vb.	122 192
Gıda	262 039
Şeker	40 685
Dokuma	340 445
Deri	47 556
Ağaç	54 749
Kağıt	26 479
Basın ve yayın	24 202
Banka ve sigorta	69 665
Çimento, vb.	114 583
Metal	409 308
Gemi	13 639
İnşaat (559 583)	1 000 000
Enerji	130 847
Ticaret, vb.	279 262
Kara taşımacılığı	42 777
Demiryolu taşımacılığı	40 248
Deniz taşımacılığı	30 098
Hava taşımacılığı	11 122
Ardiye, vb.	12 415
Haberleşme	19 734
Sağlık	28 304
Konaklama ve eğlence	108 648
Savunma	39 116
Gazetecilik	9 970
Özel işler	144 909
TOPLAM	5 085 548

vermişti. Tarım için koyduğumuz sayı bundan önceki yöntemde bulduğumuzdur. İnşaat için koyduğumuz sayıyı da şöyle bulduk:

1985'te kayıtlı 448 807 inşaat şirketi vardı. Bunların yarısından çoğu, 248 807'si ölü şirket olsa, hiç olmazsa 200 bini çalışıyordu. Ve hiç olmazsa ortalama 5'er işçi çalıştırıyordu. Bu kaba hesapla 1 milyon dedik.

Yüzlerce işçi çalıştıran şirketler de var. Ayrıca 1987'ye kadar sayı daha da artmıştır. Bu alanda yarı proleterlerin olduğunu biliyoruz. Ama burjuvazi bütün büyük şehirlerde yoğun olarak arsa ve bina rantı toplarken, Türkiye'de yalnızca 560 bin inşaat işçisinin olduğuna inanmak olanaklı ve bilimsel değildir.

Böylece ilk toplam olarak 5 085 548 sayısını elde ettik. Ancak bu çok eksiktir.

1. Buna işçi memurlar eklenmelidir. Bakanlık onları işçi saysa da saymasa da onlar işçidir.
2. İşsizler ve emekliler eklenmelidir.
3. Aileler eklenmelidir.

Şimdi bunları ekleyelim.

Bundan önce, memurlar konusuna değinirken memurun kazandığı para miktarının, onun sınıfsal konumunu, ücretli olup olmadığını belirlemek açısından taşıdığı önemi belirtmiştik. Türkiye'de durum nedir? Bir gazete haberinde şöyle deniyordu:

> "Devlet Personel Dairesi'nin, asgari ücretin altında aylık alan memurların 350 ile 450 bin arasında olduğunu ileri sürmesine karşın, gerçek rakamın 906 bin 631 kişi olduğu ortaya çıktı." *(Cumhuriyet*, 7 Temmuz 1986)

Biz memurlar arasında ücretli ararken, 1 milyona yakın asgari ücretli bulduk. Bu sayıyı işçi memurların sayısı olarak kabul edeceğiz. Tablo 9'daki listede verilen toplam 5 milyon işçi sayısına bunu ekleyince 6 milyon ediyor.

Birinci yöntemde, bugün işsizlerin sayısını 1 buçuk milyon, işçi emeklilerinin sayısını ise 800 bin olarak kabul etmiştik. Bu ikisinin toplamı olan 2 milyon 300 bini 6 milyona eklersek işçi sayısı kabaca 8 milyon çıkıyor.

Yine birinci yöntemde, aileleri de hesaba katarken, işçi sayısına, onun yüzde 130 ve 125 kadarını daha eklemiştik. Burada da aynısını yaparsak, 18 milyon 400 bin ve 18 milyon çıkıyor.

Birinci yöntemde aileleri hesaba katarken bir de, hanehalkı anketine dayanarak, 1'e 4'lük ek yapmıştık. Burada, yine işsiz ve emeklileri dışarda bırakarak, 6 milyona 24 milyon eklersek, 30 milyona ulaşırız. Bunun 5'ini hata payı olarak atsak, kalır 25 milyon!

Böylece ikinci yöntemin sonucu 18 milyonla 25 milyon arasında oynuyor. Bu yönteme temel alınan sayıların çoğunu düzeltme yapmadan bırakmıştık. Dolayısıyla bu yöntem Çalışma Bakanlığı'nın hile hurdalarını içinde taşıyor. Ama buna rağmen ne çıkıyor!

Sonuç

Eksiklerini dikkate alarak, ikinci yöntemden çıkan sonuçların yalnızca yükseğini, yani 25 milyonu kabul edersek, her iki yöntemin gösterdiği ortak bir olgu vardır. Bugün işçi sınıfımız en azından 25 milyondur!

Bu yalnızca sayısal açıdan önem taşımıyor. Bu ağırlığa ulaşana kadar işçi sınıfı uzun bir yol katetmiştir. Bu yol her açıdan gelişim sürecidir, uzun bir olgunlaşmanın göstergesidir.

Türkiye'de geniş bir yarı proleter kesim de vardır. Bugün Türkiye toplumunda işçi sınıfı ve yarı proleterler ezici bir ağırlık taşımaktadır.

Eskiden sık sık yinelediğimiz, "Türkiye bir küçük burjuvalar denizidir" sözü artık yalnız eskiden kalan bazı alışkanlıklar düzeyinde geçerlidir. Giderek bu düzeydeki geçerliliğini de yitirmektedir. Artık Türkiye bir işçiler denizidir! En büyük işçi sınıfı, başka büyük yok!

Bitti

Sempatizanlara parti görevi ver, onları parti saflarına kazan

Devrimci pratiğimizl de kavganın n önünde

Mehmet Doğan

Türkiye'de devrim militanlarını bekliyor. İşçileri, emekçileri militanlaştırmak ve parti saflarına kazanmak komünist partisinin acil görevidir

Başlarken

Sizlere gazetemizin bu sayısından başlayarak parti yaşamında karşılaştığımız olaylardan kesitler vereceğiz. Bunda amaç her yaşanılan olaydan olumlu, olumsuz yanlarıyla dersler çıkarmak ve daha da önemlisi bu dersleri tüm partililere aktarabilmektir.

Teori ile pratik sınıf savaşımının birbirinden ayrılmaz iki yönüdür. Doğrular ancak yaşam içinde kendini gösterecektir. Bu da teorinin yaşamda doğru uygulanması 'ile olanaklıdır. Örneğin parti birimlerince alınan bir kararı uygulamaya koyduğumuzda elde edilen sonuç olumsuz ise buradan kalkarak kararın yanlış olduğu yargısına varmak olasıdır. Oysa işin bir başka yanı da uygulamanın doğru bir temelde yapılıp yapılmadığıdır. Doğru bir karar, yanlış uygulama ile olumsuz sonuç da verebilir. Bu durumda karar organının özde doğru olan kararını değiştirerek yerine yanlış bir karar alması olasılığı çok büyüktür.

Yukarıdaki durumlar özellikle alınan kararların tam olarak kavranılmamasından kaynaklanır. Kararı alan örgüt yöneticileri onu yoldaşlarına bütünüyle açıklayıp kavratamamışlardır. Bir diğer açıdan da karar eğer onu uygulayacak yoldaşlar tarafından tam benimsenememişse uygulanmasının da başarılı olamayacağı açıktır. Bu noktada parti disiplini kavramında bir zedelenme söz konusudur ve bu durum ayrı bir konu incelenmeyi gerektirir.

Kuşkusuz iyice kavranılmış ve benimsenmiş bile olsa kararların uygulanmasında deneyim, bilgi ve beceri ile girişkenlik ve yaratıcılık belirleyici öneme sahiptir. Deneylerden öğrenmek gerekiyor. Ne var ki her seferinde Amerika'yı yeniden keşfetmek zorunda kalmamalıyız. Deneyim yalnızca -bizim yaşadıklarımız değildir ve olmamalıdır. Her partilinin yaşadığı, öteki tüm partililer için de deneyim olduğu anda "parti yaşamının kolllektifliği" kavramı bu temelde de gerçekleştirilmiş olacaktır.

İşte tam bu noktada karşımıza önemli bir sorun çıkmaktadır. Yaşanılanı bireysel deneyim olmaktan çıkarıp, partinin kollektif deneyimi haline getirebilmek. Bunun önemli olduğu kadar eksik bir yanımız olduğunu biliyoruz.

Bu sayfanın bu eksiğimizin giderilmesinde önemli katkıları olacağına inanıyoruz. Ancak bu katkının nitelik ve niceliğinin yoldaşların bu deneyimlerden yararlanabilme yetenek ve isteklerine ve kuşkusuz en başta da bilinçlerine bağlı olduğu unutulmamalıdır.

Ve yine unutmayalım ki burada yazılacaklar yalnızca söz konusu olaydaki yoldaşın eksiği ya da başarısının değil şu ya da bu ölçüde, şu ya da bu biçimde ama mutlaka hepimizin de eksiği ya da başarısının anlatımı olacaktır. Deneylerden öğrenelim. Pratiğimizi geliştirelim. Sınıf savaşımında devrimci pratiğimizle de kavganın en önünde olmalıyız.

Partiye üye almada "özel test" değil, nesnel ölçütler kullan

Bilindiği gibi bu yılki örgüt stratejimizin ana hedefi üye kazanmaktır. Partiye üye kazanmak, parti politikasının üyelere ulaşmasını sağlamak ve bu temelde yığınları eyleme sokmak ve örgütlemek çizgisinde ilerleyecektir. Demek ki, yığınlar ve yığın içinde ön plana çıkan kişiler, partili olmadan önce de parti politikası doğrultusunda eylem içinde olacaklardır. Bu durum aslında onların bu süreç içinde bir çeşit örgütsel disiplinin etkisinde bulunduklarının kanıtıdır.

Ne var ki onlar bu disiplini partinin biçimsel olarak üyesi olmadan yaşarlar. Bu disiplin parti politikasının nesnel olayda yansıyan biçimidir. İşte partinin örgütlü eylemleri ve çalışmaları içinde giderek bilinçlenen, militanlaşan bu kişilere "partinin sempatizanları" diyoruz. Esas olarak partili olma süreci bu yolu izler. Bu yol hem deneme-sınama hem de bilinçlendirme ve kazanma olgularını içerir.

Yürükoğlu Yoldaş'ımız 10 Eylül'de partimizin kuruluş günü toplantısında yaptığı konuşmada "kimler partili olabilir?" sorusuna üç ana unsura bağlı olarak şöyle yanıt vermişti:

> "Partiye pazarlıksız yaklaşan, partinin verdiği görevleri yapmaya hazır, karanlık yanı olmayan her işçi, her insan."

Görüldüğü gibi partiye alınacak insanlarda aranacak nitelikler ancak onları çok yakından ve yaşam içinde tanımakla saptanabilecek türdedir. İnsanlarda bu niteliklerin varlığının izlenebileceği tek ama bir tek ortam vardır. O da partililerle birlikte, partinin nesnel disiplininin oluştuğu parti çalışmaları ortamıdır.

O halde kısaca söylemek gerekirse: "Sempatizanlara, parti üyeliğine aday bu kişilere 'parti görevi' yaptırmak, onları deneme, sınama ve tanımanın en doğru, en tutarlı yöntemidir. Bu nokta örgüt stratejisinde "sempatizanları işe katma" deyimiyle özel olarak vurgulanmaktadır.

Şimdi partimiz saflarında ortaya çıkan iki uygulamayı bu söylediklerimizin ışığında gözden geçirelim. Bunlardan birisi bir parti bölümünde bir sempatizana uygulanan partiye alma yöntemidir. Bu sempatizan yoldaş partinin tam denetimi altındaki bir yapıda görev yapmaktadır. Ayrıca partinin çeşitli eylemlerine katılmakta, verilen görevleri yerine getirmektedir. Öte yandan günlük çalışmasında da sürekli partili yoldaşlarla beraber olduğundan her yönüyle tanınan, bilinen bir kişidir.

Bu durumda yapılması gereken ne olmalıdır? Parti stratejisinde ana hedef örgüte üye kazanmak, hem da işçi üyelerle besleyerek partinin işçileşme sürecini hızlandırmak değil mi? Bir sempatizan var. Sürekli ve iş içinde birliktelik söz konusu. Yani o kişinin partili olup olamayacağını anlayabilmek için bundan daha uygun bir ortam bulmak olanaksız dense yeridir. Parti biriminin tüm bunları derhal değerlendirerek söz konusu sempatizanı parti üyeliği için üst organa önermesi gerekir diye düşünülür.

Ne var ki parti birimi yöneticisi yoldaşlar hiç de bu kanıda olmadıklarını tam aksi yönde bir uygulama ile göstermişlerdir. Yaptıkları, sempatizanın niteliklerini ölçmek için kendisini "özel test"e tabi tutmak olmuştur. Ve sempatizan yoldaş bu testlerde başarı (!) kazanamadığı için de kendisini partiye almak için herhangibir girişimde bulunmamışlardır.

Ancak durum parti üst örgütü tarafından öğrenilmiş ve partinin kendisini yakından tanıyan başka bir birimi aracılığıyla söz konusu kişi de partiye kazanılmıştır.

Şimdi olayı kısaca değerlendirebiliriz. Üzerinde durulması gereken birinci ve en önemli nokta adı geçen parti birimindeki yönetici yoldaşların parti politikasını özünde tam olarak kavrayamamış olduklarıdır. Partiye üye kazanmanın ön plana çıktığı bugünkü koşullarda, üye alımının kısıldığı, parti kapılarının yeni üye alımına hemen hemen kapatıldığı dönemlerde bile yanlış olacak bir tutum takınmışlardır.

İkinci olarak bu yanlış tutumu yine o kadar yanlış bir yöntem ile uygulamaya kalkmalarıdır. Parti alımında kişiye *özel test* uygulamak. Bu her şeyden önce parti normlarının dışına çıkmaktır. Parti tüzüğümüzde özel test uygulaması diye bir şey yoktur. Partiye üye alımında birörneklik sağlanması gereklidir ve bunun için de saptanmış bir "program-tüzük sınavı" söz konusudur. Ne var ki bu da, Yürükoğlu yoldaşımızın aynı konuşmasında belirttiği gibi, kişiler parti safları dışında komünist olamayacağına göre, partiye yeni alınan yoldaşları eğitmek, bilinçlendirmek ve iyi bir komünist yapmak için bir araç, bir kaldıraç işlevi görmektedir. Ayrıca test uygulamasının taşıdığı öznellik zaafı bu olayda açıkça ortaya çıkmıştır. Oysa partiye üye almanın nesnel ölçütlere bağlı olması zorunludur.

Sempatizanları "statik" gözlemle yetinme. Aktif çalışma içine çek ve orada değerlendir

Ele alacağımız ikinci olay yine aynı konudaki bir gelişmedir. Bir partili yoldaşımızın bir yakını bir parti biriminin yönlendirdiği çalışmalara değişik düzeylerde katılmakta, eylemlerinde yer almaktadır. Ne var ki gerek kişisel yapısı, gerekse belli çekinceler taşıması nedeniyle bir militan sempatizan görünümü vermemektedir. Bunun yanında sempatizan yoldaşın yakını yoldaşımız ile, çalışmalarına katıldığı parti biriminin üst yöneticisi söz konusu sempatizana ilişkin olarak birbirine zıt değerlendirmeler yapmaktadırlar. Yakını, sempatizanın artık partilenmesi gereğinden söz ederken, yönetici konumundaki yoldaş sempatizandaki partiye karşı mesafeli tutuma dikkati çekmekte ve daha doğru değerlendirme yaparak zaman gerektiğini ileri sürmektedir.

Ancak bu durum dikkat çekmiş ve daha üst düzeyde konu yeniden gözden geçirildiğinde esas sorun kendisini göstermiştir. Söz konusu örgüt birimi, sempatizanları işe katmada -bu konuda oldukça başarılı bir birim olmasına rağmen- yeterli dinamizmi gösterememektedir. Bu durum görülerek, sempatizana daha aktif görevler verilerek, partileşme sürecinin hızlandırılması yoluna gidilmiştir.

Bu olay da göstermektedir ki sempatizanları statik olarak değerlendirmek, yapılan değerlendirme doğru olsa bile, gelişmeleri göz önüne almadığı için sonuçta yanlış bir yargıya götürmektedir. Oysa insanları parti çalışmalarına aktif olarak katmadan onlardaki partiye karşı mesafeli tutumu kırmak, ya da çekingenliği gidermek hemen hemen olanaksızdır.

Unutmayalım ki partimizin yalnızca yapısı illegaldir. İdeolojisi, politikası olduğu kadar yığınsal çalışmaları, eylemleri de hiç de illegal değildir. "Sempatizanları işe katmadan" anlaşılması gereken yalnızca onları yığın örgütlerindeki çalışmalara ya da yığın eylemlerine çekmek değildir. Daha da ileri olarak yakın sempatizanlara parti görevi vererek militanlaştırmak, bilinçlendirmek ve partiye çok daha yakın hale getirmek olanaklıdır ve bu yapılmalıdır.

Bu süreç uygulamaya konulursa o kişilerde belirli bir niteliksel değişme söz konusu olacak ve onun hakkında yapılan "statik" gözlemlerle arasındaki farklar da ortadan kalkacaktır. Kişi partili olmaya doğru hızla ilerlerken artık yapılacak iş "gözlem" değil onu parti saflarına kazanmaktır.

Türkiye'de devrim, militanlarını bekliyor. İşçileri, emekçileri militanlaştırmak ve parti saflarına kazanmak komünist partisinin acil görevidir. Bu noktadaki tüm ikircimli tutumlardan arınmak gerekiyor.

Sempatizanlara parti görevi ver, onları parti saflarına kazan!

Yoldaşlık da emek ister

Daha önceki yazımda "partiye üye kazanmak yalnızca üye almak değildir. Partiye üye kazanmak, bu üye almanın yanısıra var olan üyelerin de tekrar tekrar kazanılmasını içerir. Bir kadro, bir üye yıllar süren emekle kazanılıyor. Üye kazanmayı sevgiyle ilgiyle pekiştirmek gerekiyor" demiştim. Doğru ama eksik demişim.

Burada, yoldaşlık nedir sorusunu iyi yanıtlamamız gerekiyor. Yoldaşlığımızın özünü oluşturan, öncelikle programımız ve tüzüğümüzdür. İdeolojimizin üstün yönüyle örgütçülüğümüzün pekiştirilmesidir. Kulisimizde sevgiyi yaratmak öncelikle birbirimize, her an birşeyler verme, emek vermeyle olanaklıdır. Sevgiyi sağlamlaştıran, etmen emektir, çalışmaktır. Devrime öncülük yapmak gibi çok çiddi bir görevle biraraya geldik. Üzerimize düşeni fazlasıyla yerine getirdikçe sevgiyi hakederiz. Sevgiyi istememeli, kazanmalıyız. Güveni kendimiz yaratmalı, sevgiyi emekle doğurmalıyız. Yoldaşlık budur, yoldaş sevgisi budur.

Sınıf kavgasına, devrimci savaşıma yalnızca sınıfsal içgüdülerimle katılmıştım. 9 yıldan beri gelişmeye, ilerlemeye çalışıyorum. Şimdiye kadar yoldaşlığı yalnızca devrim için biraraya gelerek aynı partide bulunmak olarak algılıyordum. Bu yanlış değil de eksikti.

Yalnızca aynı partiye üye olmakla yoldaşlık olmuyor. Bu, kafamda, yıllar süren çalışmalarda oturdu. Üyeler devrim için nasıl ne kadar çalışıyor, birbirine ne kadar emek veriyor ve bunun sonucunda sevgiyi ve güveni ne kadar yaratıyor? Yoldaşlığa, artık bu temelde yaklaşıyorum.

Bu anlamda kendi içimde devrimi yaşadım, yoldaşlar. Nitel bir sıçrama yaptım. Elbette bu devrim kolay ve kısa sürede olmadı. Partimiz TKP'nin, devrimin kadrosu olmaya yeni başladım sayılır.

Bunu partimizin III. Konferans ve Plenum kararları büyük oranda zorladı. Yeni stratejimiz belirlendikten sonra 3-4 ay korkunç bunalıma girdim. Kendimle sürekli hesaplaştım, yoldaşlarımı çok uğraştırdım. Sonunda kendimi aştım. Şimdi, bu anlayışımı sağlam temellere oturtmak için bu aşamada eksik olan yanıma, ideolojik ve teorik yanıma ağırlık vermeliyim.

Bu aşamaya nasıl geldim, yönetici yoldaşlarımızın tutumu nasıldı ve bunalımdakilere nasıl etki yaptı, biraz da bu konuyu açmak istiyorum.

Tek tek insanları kazanmaya başladığımızda, önce "kişiye güven"le gelmeye başlanıyor ve partiye giriş bu anlayış üstüne oturuyor. Eğer yönetici, bunu iyi değerlendirip kişiye güveni devrime, partiye, yoldaşa güvene çeviremezse durum tehlikeli olmaya başlıyor. Kişilere güven ön plana çıkıyor. Hele kişi küçük burjuva özelliklerine sahipse, orta derecede kadroya yükselme aşamasına geldiğinde kayıp gitme olasılığı artıyor. Bu konuda işçi

(Devamı 12. sayfada)

(Baştarafı 11. sayfada)
sınıfından gelen bir yoldaşla küçük burjuva kökenli bir başka yoldaşı örnek vermek istiyorum.

Bu yoldaşların ikisi de sınıflarının özelliklerini taşıyarak partiyle tanıştılar. Bir süre sonra partiye alındılar. Ayrışma, bu ikisinde konferans kararlarından sonra başladı. Aslında tüm parti kadrolarında ayrışma başladı. Bu ayrışmalar her dönemde oldu ve olacak. Yalnız devrimci durumda menşevik-bolşevik ayrışması, faşizm koşullarındaki kadro ayrışması, bir de bu dönemdeki ayrışmalar farklı zamanlarda, farklı koşullarda, partinin gelişme düzeyinin farklı aşamalarında meydana geldikleri için aralarında niteliksel fark vardır.

III. Konferans ve Plenum kararlarıyla bu kadro ayrışması diğerlerinden çok farklı oluyor, olacak.

Birincisi, eksiklerimizi çok iyi koyarak partimizdeki homojen yapı anlayışını çok iyi oturttuk. İşçi sınıfının partisi olmak hedefiyle, her düzeydeki kadrodan proleter nitelikte komünist yaratma düşüncesi ilke haline gelerek parti kültürü oluştu.

İkincisi, şimdiye kadar olan ayrışmaların başını nesnel koşullar, ortam belirleyip çekiyordu. III. Konferans'tan sonraki ayrışmayı parti bilinci zorladı. Bu, öznel ögenin gelişmeye başlamasının göstergesi.

Üçüncüsü, bu anlamda nitel bir değişimle partinin ölmeyecek, sürekli kadroları oluştu.

Örneğime devam ediyorum. Bu son ayrışma döneminde aylar süren bunalımlarda işçi sınıfından gelen yoldaş bir üste sıçrayıp kendini aştı ve gelişiyor. Öteki yoldaş, parti üyeliğini ve haklarını askıya aldırma önerisiyle gelerek şu aşamada bıraktı diyebiliriz.

Yönetici yoldaşların tutumu şöyle oldu. Bunalımda olan her iki insana da kişiliğini ezmeden, parti program ve tüzüğünden bir adım sapmadan, ödünsüz bir basınç başladı. Başta üyenin yapısına göre yumuşak, okşayıcı giden tutumlar sertleşmeye, darbe biçiminde uygulanmaya başlayarak üyeyi sarsıp yerli yerine oturttu.

"Ana vurgunun üye kazanmak olması, aksayan üyelerden arınmayla çelişmez. Tam tersine hangi düzeyde olursa olsun inanç, formasyon ve disiplin açısından gerileyen, partiye ayakbağı durumuna gelen üyeleri dışlamak bu dönemde partinin görevlerini daha iyi yerine getirmesi için zorunludur." (MK bildirisi)

Yönetici yoldaş Lenin'in *Ne Yapmalı*'daki uyarısını çok iyi algılayarak kadro anlayışını verdi: "Evet, bu bilinç inanılmaz ölçüde zayıflatılmıştır. İlkelliğimizle, Rusya'da devrimcilerin saygınlığını düşürmüş olmamız örgüte ilişkin en büyük günahımızdır. Teorik sorunlarda duraksama gösteren, ufukları dar, kendi hareketsizliğini yığınların kendiliğinden hareketiyle haklı gösteren, bir halk sözcüsünden çok sendika sekreterine benzeyen, düşmanlarının bile saygısını kazanacak geniş ve yürekli bir plan düşünmekten aciz ve kendi profesyonel sanatında - deneyimsiz ve beceriksiz bir kimse- böyle bir kimse, devrimci değil, zavallı bir amatördür."

Lenin'in bu uyarısıyla bir amatör olmak istemiyorum ve olmayacağım.

Gülsüm Irmak, Ege

Türkiye devriminin geleceği sendikal birlikten, sendikal birliğin yolu da Türk-İş'den geçiyor.

İşkollarında durum, yeni görevler ve sendikal birlik

Bütün işkollarında örgütlü olan tek güç Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'dur. Hak-İş'in gücü gıda ve dokuma işkolunda örgütlenmiş iki sendikada yoğunlaşmıştır. Genel iş işkolunda ise ANAP'ın büyük yardımlarıyla güç toplamaya çabalamaktadır. Metal işkolunda Otomobil-İş ve Çelik-İş birer güç merkezi olmayı sürdürüyorlar. Bu durum, ister istemez, işkolunda sendikal rekabetin ortaya çıkmasını getiriyor. İleri işçileri saflarında taşıyan bu işkolunda varolan sendikal bölünmüşlük işçi sınıfı hareketi açısından büyük bir olumsuzluktur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, her yılın ocak ve temmuz aylarında, 28 işkolunda işçi sayısını ve sendikaların durumunu gösteren istatistikler yayınlıyor.

Bu istatistikler ayrıntılı sayısal hesap yapmak için güvenilemeyecek istatistiklerdir. Bir kez, bakanlık, işverenlerin ilettiği, bakanlık dosyalarına kayıtlı işçilerin sayısını işkolundaki işçi sayısı diye vermeye kalkışıyor.

İkincisi, bazı sendikaların kendi üye sayısını şişirmesi, çift gösterme, sahtecilik gibi yöntemlerden medet umması, işkolundaki gerçek işçi sayısını bulandırıyor.

Üçüncüsü, bakanlık, istediği sendikaların % 10 barajını aşarak işkolu yetkisini alabilmesi için, bu tür sahteciliklere göz yummakta, hatta onların üye sayısını kendisi de şişirmektedir. Örneğin varlığı yokluğu bir olan MİSK sendikalarının bazıları "yetki" almış görünmektedir. İstatistiklere bakıldığında iki yüzbine varan üye sayısına sahip görünen MİSK'in üye sayısı gerçekte 10-15 bini geçmemektedir.

Kısacası, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın işkollarında işçi ve sendika üyesi sayısını gösteren istatistikleri, sayısal verileri değerlendirirken özel bir dikkat ve bilgi gerektiren istatistiklerdir.

Ancak, bütün bu eksiklik ve yanlışlıklarına rağmen, Ocak 1984'ten bu yana çıkan sekiz istatistiğin rakamları yanyana getirildiğinde, işkollarındaki durum hakkında *genel* bir bilgi vermektedir. Son 4 yıl için işkollarının genel durumunu, sendikaların *genel* konumunu, güçlenme ve zayıflama *eğilimlerini* güzel yansıtmaktadır. Yazımız açısından önemli olan yönü de burasıdır. Şimdi buna bir bakalım.

28 işkolunda 80 sendika

İstatistiklerin gösterdiği önemli bir nokta, 1980'de sayısı 737 olan işçi sendikası sayısının Temmuz 1987 tarihine göre 80'e inmiş olduğudur. Bunlardan 32'si Türk-İş'e, 6'sı Hak-İş'e ve 9'u da MİSK'e bağlı sendikalardır. Ötekiler, irili ufaklı bağımsız sendikalardır.

Tek tek işkollarındaki durumu ele alırsak:

01 no'lu tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık işkolunda ağırlık biri Türk-İş üyesi, öteki bağımsız iki sendikadadır. Bunlardan bağımsız Türkiye Orman-İş sendikası, daha çok orman işçileri arasında, Zonguldak çevresinde örgütlüdür. Tarım-İş sendikası ise Türk-İş'e bağlı olup ülke çapında örgütlüdür.

Bu işkolunda örgütlenme oldukça zor, gerçek işçi sayısı ise verilen rakamların çok üstündedir. İşkolunda % 10 barajı aranmamaktadır.

02 no'lu madencilik işkolunda Türk-İş'e bağlı iki büyük sendika yer alıyor: Türkiye Maden-İş ve Genel Maden-İş sendikaları. Bu sendikal ikilik, 12 Eylül sonrasında çıkarılan 2821 sayılı yasa uyarınca federasyonlar merkezi sendikaya dönüştürülürken Maden Federasyonu içinde ortaya çıkan görüş ayrılığının sonucudur.

Genel Maden-İş daha çok Zonguldak çevresinde örgütlü iken, Türkiye Maden-İş sendikası ülkenin değişik işçi yataklarında örgütlüdür.

03 no'lu petrol, kimya ve lastik işkolunda Türk-İş'e bağlı Petrol-İş sendikası işkolunun ezici çoğunluğuna sahiptir. Bağımsız Laspetkim-İş sendikası ise son dört yılın eğilimleri dikkate alınırsa, % 10 barajının hemen üstünde bir konuma oturmuş görünüyor. İstatistikler, hem Petrol-İş'in hem de Laspetkim-İş'in üye sayısının artmakta olduğuna işaret ediyor. Ancak, görünen o ki, eski DİSK üyelerinin büyük çoğunluğu Türk-İş üyesi Petrol-İş'e geçerken bir kısmı da bağımsız sendikayı tercih etmiş.

Tablo 1

İşkolunun adı	İşkolunun belli başlı sendikaları	Türk-İş, Hak-İş veya bağımsız
01 Tarım, orman, vb.	Tarım-İş	Türk-İş
	T.Orman-İş	Bağımsız
02 Madencilik	T.Maden-İş	Türk-İş
	Genel Maden-İş	Türk-İş
03 Petrol, kimya, vb.	Petrol-İş	Türk-İş
	Laspetkim-İş	Bağımsız
04 Gıda	Tek Gıda-İş	Türk-İş
	Özgıda-İş	Hak-İş
05 Şeker	Şeker-İş	Türk-İş
06 Dokuma	Teksif	Türk-İş
	Öziplik-İş	Hak-İş
07 Deri	T.Deri-İş	Türk-İş
08 Ağaç	Ağaç-İş	Türk-İş
09 Kağıt	Selüloz-İş	Türk-İş
10 Basın ve yayın	Basın-İş	Türk-İş
11 Banka ve sigorta	Basisen	Türk-İş
	Bass	Türk-İş
	Banksis	Bağımsız
	Banks	Bağımsız
	Bank-Si-Sen	Bağımsız
12 Çimento, vb.	T.Çimse-İş	Türk-İş
	Kristal-İş	Türk-İş
13 Metal	Türk Metal	Türk-İş
	Otomobil-İş	Bağımsız
	Çelik-İş	Bağımsız
14 Gemi	Dok Gemi-İş	Türk-İş
15 İnşaat	Yol-İş	Türk-İş
16 Enerji	Tes-İş	Türk-İş
17 Ticaret, vb.	Tezkoop-İş	Türk-İş
	Koop-İş	Türk-İş
18 Kara taşımacılığı	Tümtis	Türk-İş
19 Demiryolu taşımacılığı	Demiryol-İş	Türk-İş
20 Deniz taşımacılığı	T.Denizciler Send.	Türk-İş
21 Hava taşımacılığı	Hava-İş	Türk-İş
22 Ardiye ve antrepoculuk	Likat-İş	Türk-İş
23 Haberleşme	T.Haber-İş	Türk-İş
24 Sağlık	Sağlık-İş	Türk-İş
25 Konaklama ve eğlence yerleri	Toleyis	Türk-İş
26 Milli savunma	T.Harb-İş	Türk-İş
27 Gazetecilik	TGS	Türk-İş
28 Genel işler	Belediye-İş	Türk-İş
	Hizmet-İş	Hak-İş

04 no'lu gıda işkolu, Türkiye'nin en büyük sendikalarından biri olan Tek Gıda-İş'in ezici ağırlığıyla belirleniyor. Hak-İş'e bağlı Özgıda-İş ise işkolunun ikinci sendikası. Eski DİSK üyelerinin büyük çoğunluğu Tek Gıda-İş bünyesinde yer alırken, bir kısım işçi de Özgıda-İş'e geçmişler.

İşkolunda % 10 barajını aşmış görünen Türk Gıda(MİSK) ise gerçekte paravana bir sendika. Tekerleklerini burjuvazinin sahteciliğe resmiyet kazandırmasıyla bile döndüremiyor.

05 no'lu şeker işkolu, burjuvazinin garip tercihlerinden birinin sonucunda gıda işkolunun dışında yer alıyor. Bu işkolunda, Türk-İş üyesi Şeker-İş sendikası tek sendika olup, işkolunun hemen hemen tamamında örgütlüdür.

06 no'lu dokuma işkolunda Türkiye'nin bugün en büyük sendikası, Teksif vardır. Teksif, ikiyüzbine varan üye sayısıyla işkolunun görünen işçilerinin yarısından fazlasını örgütlemiş durumdadır. Ancak, dokuma işkolundaki gerçek işçi sayısı istatistiklere yansıyanın kat kat üstündedir.

İşkolunun ikinci sendikası, eski Tekstil üyelerinin -özellikle Çukurova'da- gittikleri Hak-İş'e bağlı Öziplik-İş sendikasıdır. Teksif de büyük sayıda eski DİSK üyesini saflarına kazanmıştır ama, Öziplik-İş'i bugün ayakta tutanlar eski Tekstil üyeleridir.

MİSK'in Mensucat-İş sendikası, hiçbir işyerinde sözleşme imzaladığına dair bir bilgi kamuoyuna yansımamışken, istatistiklerde kendisine % 10 barajı "aştırılanlardan"dır.

07 no'lu işkolunda MİSK'in paravana sendikasını bir kenara bırakırsak, Türk-İş üyesi Türkiye Deri-İş sendikası işkolunun tek sendikasıdır. İşçi dolaşımının oldukça yüksek, sendikalaşmanın ise oldukça düşük olduğu bu işkolunda, Deri-İş'in irili ufaklı atölye ve fabrikalardaki işçileri hem de militan biçimde örgütlediği görülüyor.

08 no'lu işkolunun önde gelen sendikası Türk-İş üyesi Ağaç-İş sendikasıdır. Hak-İş'e bağlı Öz Ağaç-İş sendikası, bakanlığın yardımıyla ayakta kalıyor. % 10 barajı "aştırılanlar" arasında yer alıyor.

Ağaç işkolu sendikalaşma oranının oldukça düşük olduğu işkolları arasındadır.

09 no'lu kağıt işkolunun tek sendikası Türk-İş'e bağlı Selüloz-İş sendikasıdır. İşkolunda SEKA gibi büyük işletmeler olmasına

rağmen, sendikanın işkolunun üçte ikilik bir kısmında örgütlü olması sendikalaşma yönünde epeyi çalışma gerektiğini gösteriyor.

10 no'lu basın işkolunda Türk-İş üyesi Basın-İş tek sendikadır. Ancak işkolunun sendikalaşma oranının düşük olduğu görülüyor.

11 no'lu banka ve sigorta işkolu, sendikal yaşamın en ilginç işkollarından biridir. Bu işkolunda, sendikalar daha çok işletme sendikası konumundadırlar.

İş Bankası çalışanları Basisen'de, Vakıflar Bankası çalışanları Bass'ta, Yapı Kredi çalışanları Banks'ta vb. örgütlenmiş durumdadır. İşkolu banka ve sigortalara göre bölünmüşlük gösteriyor.

Bu durum, işkolunda % 10 barajını aşmış 5 sendikanın varlığıyla kendisini gösteriyor. Bunlardan Türk-İş üyesi Basisen, işkolunda çalışanların yarısını yakınını örgütlemiş, en büyük sendikadır. Yine bir başka Türk-İş üyesi sendika, Bass, barajı ancak aşıyor. Bağımsız Banksis, Banks ve Bank-Si-Sen sendikaları da yetki barajının üzerinde yer alıyorlar.

12 no'lu çimento, toprak ve cam işkolunda iki Türk-İş üyesi yer alıyor. Eski DİSK üyelerini de saflarına toplamış olan bu sendikalar, Türkiye Çimse-İş ile Kristal-İş sendikaları. Her iki sendika birlikte, işkolunda kayıtlı işçilerin yarısından fazlasını örgütlemiş görünüyorlar.

13 no'lu metal işkoludur. Bu işkolu, sendikal bölünmüşlüğün en yoğun yaşandığı işkollarının başında geliyor.

İşkolunun en büyük sendikası Türk-İş üyesi Türk Metal'dir. Öteki sendikalar bağımsız Otomobil-İş ve Çelik-İş sendikalarıdır. Hak-İş'e bağlı Özdemir-İş'in ise şişirilmiş bir büyüklüğü vardır.

Türk Metal'in özel ve kamu işyerlerinde örgütlü olmasına karşın, Otomobil-İş özellikle özel işyerlerinde örgütlenmeye sahiptir. Çelik-İş'in gücü ise demir-çelik işletmelerinde sahip olduğu üyelerden ileri geliyor.

14 no'lu işkolu olan gemi işkolunda tek sendika Türk-İş'e bağlı Dok Gemi-İş'tir. Sendika, işkolunda kayıtlı işçilerin % 50'sinden fazlasını örgütlemiş görünüyor.

15 no'lu inşaat işkolu, işçi dolaşımının yüksekliği ve çalışma koşulları gibi nedenlerle sendikalaşma oranının en düşük olduğu işkollarından biridir. Bu işkolunda tek sendika Yol-İş'tir. 1984'den bu yana üye sayısını iki katına çıkartarak Türk-İş'in büyük sendikaları arasına giren Yol-İş, yine de istatistiklerde görünen işçi sayısının ancak dörtte birini örgütlemiş görünmektedir. Sigortasız, kaçak işçiliğin oldukça yaygın olduğunu da düşünürsek gerçek sendikalaşma oranı bu oranın altındadır.

Ancak, son yıllarda büyük inşaat projelerinin, toplu işçi çalıştıran işyerlerinin sayısının artmış olması örgütlenmeyi kolaylaştırıcı bir öge olmuştur.

İşkolunun önemli bir işçi potansiyeli baraj ve enerji santralı inşaat projeleridir. Bununla birlikte, bu alandaki işçilerin belli bir bölümünün 16 no'lu enerji işkolunda çalışıyor varsayıldığı biliniyor. Bu Yol-İş'in daha da büyümesinin önünde bir engel oluyor.

Enerji işkolunda ezici çoğunluğa Türk-İş üyesi Tes-İş sahiptir. Üye sayısı yüzbini aşıyor görünen Tes-İş'in dışında bir de barajı

İşçiler demokrasi savaşımını yükseltiyor, Türk-İş'te birlik istiyor.

aştığı ilan edilen Türk Bes-İş sendikası var. Bu sendikanın başkanı, 12 Eylül 1980 öncesinde sahte ve paravana örgüt olduğu ayyuka çıkmış olan Ülke-İş'i "örgütleyen" Bayram Sökmen'dir. Bu sendika sahteciliğin en çarpıcı bir örneği olarak "yaşıyor"!

17 no'lu ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda Türk-İş üyesi iki sendikanın, Tez Koop-İş'in ve Koop-İş'in rekabeti var. Örgütsüzlüğün oldukça yaygın olduğu bu işkolunda her iki sendika da % 10 barajını ancak aşabiliyorlar.

Kara taşımacılığı işkolu 18 no'lu işkoludur. Bu alanda örgütlü tek sendika Türk-İş üyesi Tümtis'dir. Bu küçük sendika Temmuz 1987 istatistiklerine göre % 10 barajının altına düşmüştür. Yine de, 1984'den bu yana değerlendirildiğinde sendikanın üye sayısının 4 kat arttığı görülmektedir.

19 no'lu demiryolu taşımacılığının tek sendikası Demiryol-İş sendikasıdır. Kamu işletmesi olan TCDD'de örgütlü olan Türk-İş üyesi bu sendika, işkolundaki işçilerin büyük bir çoğunluğunu örgütlemiş durumdadır.

20 no'lu işkolu deniz taşımacılığı işkoludur. Bu işkolunun tek sendikası Türk-İş'in Türkiye Denizciler Sendikası'dır. İşçilerin irili ufaklı çok sayıda işletmede çalışan ve çalışma koşulları son derece kötü olan bu işkolunda örgütlenme de oldukça zordur. Yine de, istatistiklere göre T. Denizciler Sendikası'nın deniz işçilerinin yarısına yakınını örgütlemiş olduğu görülüyor.

22 no'lu ardiye ve antrepoculuk işkolunda tek sendika olan Likat-İş, kayıtlı işçilerin üçte ikisini örgütlemiş görünüyor.

23 no'lu haberleşme işkolunda da Türk-İş üyesi bir sendika tek sendikadır. Yeni Haber-İş'in katılımıyla üye sayısını artıran ve 1984'den bu yana 4 kattan fazla büyüyen Türkiye Haber-İş sendikası, işkolundaki işçilerin yarısından çoğunu örgütlemiştir. Ancak burjuvazi, bir süredir PTT çalışanlarını sözleşmeli statüye geçirerek sendikanın gücünü zayıflatmaya çabalıyor.

24 no'lu sağlık işkolunda bağımsız Tüm Has-İş'in erimesi, Türk-İş üyesi Sağlık-İş'in büyümesiyle denk düştü. Sağlık-İş, 1984'ten bu yana iki kat büyüyerek işçilerin yüzde ellisinden çoğunu saflarında topladı. Bununla birlikte, sağlık hizmetleri çalışanlarının genellikle kamu kuruluşlarında çalıştığı düşünülürse, sendikalaşma oranı oldukça düşüktür.

25 no'lu konaklama ve eğlence yerleri işkolunda iki sendikanın rekabeti var. MİSK'in paravana sendikası ise sahtecilik sayesinde istatistiğe giren sendikalar arasındadır.

İşkolunun yetkiye sahip sendikası, Türk-İş üyesi Toleyis'tir. Toleyis, sigortasız işçi oranının oldukça yüksek olduğu bu işkolunda, kayıtlı işçiler arasında da çok örgütlü sayılmaz.

Toleyis'le rekabet eden bağımsız Tursan-İş ise Temmuz 1986'dan bu yana yetkiyi yitirmiştir.

26 no'lu "milli savunma" işkolu, uluslararası hiçbir standarda uymayan, tam deyimiyle "nev-i şahsına münhasır" garip bir işkoludur. Aslında çok farklı işkollarının kapsamına giren birçok iş, sırf askeri işyerlerinde yapılmaları gerekçe gösterilerek bir işkolunda toplanmıştır. Bu işkolunda Türk-İş üyesi Türkiye Harb-İş sendikası tek sendikadır, işkolunda da oldukça örgütlü olduğu görülüyor.

27 no'lu gazetecilik işkolunda Türkiye Gazeteciler Sendikası tek sendikadır. TGS Türk-İş üyesi olup üye sayısını 1984'den bu yana 2 kat artırmış görünüyor.

28 no'lu genel işler işkolunda iki sendikanın rekabeti var.

Belediyelerde ANAP'ın desteğinden ve baskısından yararlanarak varlığını güçlendirmeye çalışan Hak-İş'e bağlı Hizmet-İş sendikası, üye sayısı şişirilerek % 10 barajını "aştırılmıştır".

Ancak, eski Genel-İş üyelerini saflarına kazanan ve üye sayısını yüzbinin üzerine çıkaran Türk-İş üyesi Belediye-İş sendikası, işkolunda ezici bir ağırlığa sahiptir.

İşkolunun bir diğer sendikası da ilerici olduğu söylenen bağımsız Genel Hizmet-İş sendikasıdır. Bu sendika işkolundaki işçilerin yüzde 1'inden azını bünyesine kazanmış durumdadır. Sendikanın birkaç belediye dışında etkin bir çalışması yoktur.

İşkollarındaki durum neyi gösteriyor?

Yukarıda yaptığımız değerlendirmeyi, bu kez yalnızca işkolundaki kayda değer sendikaları içerecek biçimde *Tablo I*'e aktardık.

Şimdi işkollarındaki bu durumun neyi gösterdiğini ele alalım.

1. *Tablo I*'de açıkça görüldüğü gibi bütün işkollarında örgütlü olan tek güç Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'dur.

Hak-İş'in gücü gıda ve dokuma işkolunda örgütlenmiş iki sendikada yoğunlaşmıştır. Genel iş işkolunda ise ANAP'ın büyük yardımlarıyla güç toplamaya çabalamaktadır.

2. Bağımsız sendikaların durumu şöyledir:

Metal işkolunda Otomobil-İş ve Çelik-İş birer güç merkezi olmayı sürdürüyorlar. Bu durum, ister istemez, işkolunda sendikal rekabetin ortaya çıkmasını getiriyor. İleri işçileri saflarında taşıyan bu işkolunda varolan sendikal bölünmüşlük işçi sınıfı hareketi açısından büyük bir olumsuzluktur.

Bağımsız Laspetkim-İş sendikası, Türk-İş üyesi Petrol-İş'in ezici varlığına rağmen bağımsız sendika olarak yaşamını sürdürmede ısrarlı görünüyor. Üye sayısı Petrol-İş'in yedide biri kadar olan bu bağımsız sendikanın varlığı, işkolunda er ya da geç sağlanacak olan tam sendikal birliğin gerçekleşmesini ertelemekten başka bir "yarar" getirmemektedir.

Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık işkolunda bağımsız sendika kesimsel ve yerel örgütlenme modelini benimsemiş görünüyor. Bu yol, hele bağımsız sendikalar için çıkmaz sokaktır.

Ayrıca, işçi sınıfının sendikal bölünmüşlüğünü azdırıcı bir sonucu da beraberinde getirmektedir.

3. Banka ve sigorta işkolunda anomali vardır. İkisi Türk-iş üyesi, üçü bağımsız beş sendika, işkolunun işçilerini işletme temelinde bölerek paylaşmışlardır. Basisen hariç gücün az çok eşit dağılmış olması, bağımsız sendikalarda dükkancı tutumlara prim veren bir ortamı körüklemektedir. Sendikalar arasındaki güç birliği vb. toplantıları şimdiye dek bir sonuç vermediği gibi, durumun çözümü beklemeye bırakılmış gibidir. İşçilerin kesimsel örgütlenmesinin bu çarpıcı örneği aynı zamanda, grev yasağı bulunan bu işkolunda büyük finans-kapital işletmeleri karşısında sendikaların güçsüz kalmasının başta gelen nedenidir.

4. Burada Türk-İş'in 28 işkolunda örgütlü 32 sendikasının olmasıyla ortaya çıkan duruma değinmekte yarar vardır.

4 işkolunda (madencilik, çimento toprak ve cam, ticaret büro eğitim ve güzel sanatlar, banka ve sigorta) Türk-İş üyesi 8 sendika, kimi zaman şiddetlenen bir rekabet içindedir.

Bu rekabet, aynı işyerlerinde örgütlenme çalışmasına girildiği durumlarda iyice öne çıkmakta, öte yandan - sendikaların birbirinin örgütlü olduğu alana girmemeyi tercih etmeleri durumunda - da kesimsel, hatta yerel örgütlenmeye prim veren bir yapıyı körüklemektedir.

Konfederasyonun aynı işkolunda birden fazla sendikaya sahip olması doğru değildir. Her işkolunda tek sendika ilkesi işçiler arası rekabetin azaltılması ve sendikaların güçlendirilmesi açısından doğru ve çok önemli bir ilkedir.

Üstelik, bu ilke Türk-İş'in ana tüzüğünde de yer almıştır:

"Md.3-d: ...Aynı işkolunda yalnız bir sendika üyeliğe kabul edilir.

"Md.5: ...Herhangi bir işkolunda kurulu üye sendikaların birleşmesine engel olan veya bölmeye çalıştığı tesbit edilen sendika genel kurul kararı ile üyelikten çıkarılır.

"Geçici Md.1: Aynı işkolunda kurulu Türk-İş'e üye olan kuruluşların kendi aralarında yapacakları görüşmelerle birleşmesi esastır. Taraflar bu konuda her türlü gayreti göstermek zorundadırlar..."(*Türk-İş Ana Tüzüğü*, s.1, 12)

Türk-İş'in ana tüzüğündeki bu görüş, 13. ve 14. genel kurullarda işlenmiştir. 14.genel kurula sunulan disiplin kurulu raporunda 2, 11, 12, 17 no'lu işkollarında "faaliyet gösteren sendikalar arasındaki rekabet sendikal mücadelenin boyutlarının" ciddi "endişe" yarattığı, bu durumun toplu sözleşmeleri geciktirdiği, "sendikaları madden ve manen zayıflattığı" belirtilmektedir.

Anlaşıldığı kadarıyla Türk-İş yönetimi, tüzük yaptırımını uygulamak yerine, tarafların sorunu kendilerinin çözmesine yardımcı olmak eğilimindedir. Bu olumlu bir tutumdur. Ancak, aynı işkolunda farklı sendikaların varlığının birleşme olmaksızın sürmesi, sorunu her geçen gün daha da ağırlaştırmakta ve yerel/kesimsel örgütlenme eğilimini güçlendirmektedir.

Oysa, sendikal birlik yolunda dev adımların atıldığı şu dönemde, hem de Türk-İş içinde sendikal ikiliklerin sürdürülmesi, işçi hareketinin geleceği açısından zararlıdır.

Salih Can

Gorbaçof, çözeceğini söylediği sorunları çözemiyor. Çünkü

Temel sorun aktif yığın demokrasisidir

Sovyet işçi sınıfının en temel sorunu, aynı zamanda sosyalizmin komünizme büyümesinin önkoşulu olan aktif yığın demokrasisidir. Gorbaçof'un reformları ise, işçi sınıfından yana değildir. Getirilen "açıklık" ve "demokratikleşme" aktif yığın demokrasisinin minimumu bile değildir. Ama, işçi sınıfı sessizliği bozup istemlerini sıralamaya başladıkça durum farklı olacaktır. Devrimi yapmış Sovyet işçi sınıfı partisine de devletine de çeki düzen verecektir.

SBKP genel sekreteri Gorbaçof, Leningrad'da, Ekim Devrimi sırasında Bolşeviklerin karargahı olan Smolni Enstitüsü'nde yaptığı bir konuşmada *perestroyka*nın (yeniden yapılanma) kritik bir aşamada olduğunu yineledi.

Murmansk'da daha önce yaptığı konuşmada Sovyet halkına seslenmiş olan Gorbaçof, Enstitü'deki konuşmasında ise parti içindeki muhalefete seslendi. SBKP içinde reformlara muhalefet yapanlara meydan okudu. "Reformların başarısı için tüm partililerin çalışmasını istemeyenlerin partide yeri yoktur" dedi. "İki buçuk yıl hoşgörülü ve demokratik olduklarını" ama beklemeye devam edenlerin gitmesi gerektiğini belirtti. Bundan da işletme kollektiflerinin, bölge ve kent komitelerinin başındakileri kastettiğini söyledi.

Gorbaçof konuşmasında partinin programları uygulamaya sokmakta kararlı davranmaması durumunda reformların başarı şansının çok düşük olduğunu söyledi.

Ekonomik reformların bir çoğu ağırlığıyla Ocak 1988'de ülke çapında uygulamaya girecek. Bu tarihten itibaren işletmelerin kendi kendilerine yetmeleri gerekiyor. Kendi kaynaklarını yaratamayan işletmeler kapatılacak. Zarar edenler primleri kaldıracak, işçi ücretlerini düşürecekler. Bunların yanında yıllarca dondurulan ev kiralarının artırılması, ulaşım ve yiyecek maddelerindeki devlet desteği kaldırılması durumunda ortaya çıkacak fiyat artışları özellikle işçi sınıfının durumunu kötüleştirecektir.

Reformlar işletmelerde yeterince tedirginlik yarattı. Grevlerin bugünden ortaya çıkması ve yaygınlaşma eğilimi taşıması, toplumda ufak ufak da olsa protesto eylemlerinin patlak vermesi, işçi sınıfının savaşımı yükseltmekte olduğunu gösteriyor. Kaldı ki reformlar, yalnızca işçiler arasında değil menecerler arasında da hoşnutsuzluk yaratıyor.

Öte yandan, su yüzüne çıkan hoşnutsuzluk ulusal sorunların küllerinin de temizlendiğinin göstergesi oluyor. Tatarların gösterileri, kısa bir süre önce Ermenistan'da olan gösteriler birkaç küçük örnektir.

Sovyet yönetimi, **bu gelişme** karşısında *glasnost*a yeni sınırlamalar getirmek zorunda kaldı. Fazla *açık* görülen gazete ve yayınlar toplatılırken, Kızıl Meydan'da gösteriler yasaklandı. Miting ve gösteriler için önceden izin almak zorunluluğu kondu. Gorbaçof böylece, **reformların** halkta yarattığı öfkeyi, hoşnutsuzluğu önceden görerek, bunun sokak eylemlerine dönüşmesine karşı önlemler(!) **almaya çabalı**yor.

Bu çizgi Sovyet işçi sınıfının sorunlarını çözemez!

Ekim ayı içinde toplanan Merkez Komitesi'nde görüşülen konular, Gorbaçof'un reform çizgisinin işçi sınıfının önemli sorunlarını çözmekten uzak olduğunu sergiliyor.

SBKP MK toplantısında Gorbaçof yiyecek sorununun halen ciddiyetini koruduğunu söyleyerek bunu en ivedi öncelikler listesinin başına koydu.

MK toplantısının ardından toplanan Yüksek Sovyet ise, yiyecek sorununun yanısıra iki ana işkolunda, yapım ve inşaat gibi iki ana sektörde üretimin hedeflerin gerisinde kalındığını açıkladı. Özellikle makina yapım endüstrisindeki sorunları tartıştı.

Bu arada, Sovyet toplantısını izleyen MK plenumunda, 1982'de Andropof döneminde politbüroya giren Azebaycanlı G.Aliyef, "sağlık nedenleri" ile görevden alındı.

Görüldüğü gibi, Sovyet işçi sınıfının ve emekçilerin temel sorunlarının çözümlenememesi, üstüne üstlük reformların işçi sınıfını vurmaya başlaması toplumda gerilimi artırmaktadır. Parti içinde görevden alma, yer değiştirme vb. önlemlere başvurulması da sorunu çözmemektedir.

Sovyet işçi sınıfının en temel sorunu, aynı zamanda sosyalizmin komünizme büyümesinin önkoşulu olan aktif yığın demokrasisidir. Gorbaçof'un reformları ise, defalarca söyledik, yine söyleyeceğiz, işçi sınıfından yana değildir. Bürokrasiye karşı teknokrasinin elini güçlendirmeyi amaçlıyor. Bunu yapabilmek için de işçi sınıfını kendisine "destek" yapmaya çalışıyor.

Getirilen "açıklık" ve "demokratikleşme" aktif yığın demokrasisinin minimumu bile değildir. Reformlara muhalefet edenlerin tasfiye edileceğinin açıklanması, toplumdaki hoşnutsuzluğun eylemlere dönüşmesine karşı yasaklar getirilmesi, bu demokratikleşmenin kofluğunu daha da belirginleştiriyor.

Bugün ne Gorbaçof çizgisi, ne de "muhalefet" işçi sınıfının yanında yer almıyor. Ama, işçi sınıfı sessizliği bozup istemlerini sıralamaya başladıkça durum farklı olacaktır. Yeni dengeler kurulacak, ve işçi sınıfı, bürokrasinin de teknokrasinin de planlarını altüst ederek, aktif yığın demokrasisini kuracaktır. Devrimi yapmış Sovyet işçi sınıfı partisine de devletine de çeki düzen verecektir.

Likino kasabasında otomobil fabrikasının işçileri üç gün grev yaptılar

Sovyetler'de yeni bir grev daha

İşçilerin tepkisi yükseldikçe yönetim işçilerin ücretlerinde ve çalışma koşullarında biraz değişiklik yapıyor. İşletmelerin menecerlerini değiştiriyor. Böylece yönetime güven uyandırmak istiyor. Ama, Gorbaçof'un reformları işçi sınıfını vurdukça, işçiler değişen menecerlerle durumlarının olumlu yönde değişmediğini görüyorlar. Üstelik, reformlarla gelecek fiyat artışları maddi durumlarında daha çok kötüleşme getirecektir. Bugün tek tük gerçekleşen grevlerin çok daha fazla sayıda işyerine sıçraması, Sovyet işçi sınıfının ülke çapında savaşımı yükseltmesi kaçınılmazdır.

Sovyet basını, bir ay içinde ikinci kez grev haberi verdi. Moskova'da İngilizce yayınlanan *Moscow News* gazetesinin verdiği habere göre, Likino kasabasında otobüs yapım fabrikasında çalışan 700 işçi 3 gün grev yaptılar.

Gazetede bir ay içinde çıkan bu ikinci grev haberi, işçiler arasında Gorbaçof reformlarının yarattığı hoşnutsuzluğun görünenden daha büyük boyutlarda olduğuna işaret ediyor.

Moscow News, grev haberini "olağanüstü bir olay" başlığı ile, grev sözcüğü yerine "işi bırakma" olarak verdi. Bir kez sormak gerek, işi bırakmak, hem de üç gün bırakmak grev olmuyor da ne oluyor? Elbette grevdir. Fakat haberlerin basına böyle yansıması bile birşeyler anlatıyor. Sovyetler Birliği'nde grev hakkının olmadığını, "grev" haberlerinin basına yansıtılmasının da yasak olduğunu düşünürsek, haberden iki şey ortaya çıkıyor.

Birincisi, Gorbaçof reformları işçi sınıfının çıkarına olmayan, bürokrasi ve teknokrasi ile sınırlanmış reformlardır. Dolayısıyla, basında kullanılan terminoloji de bu "demokratikleşme"nin sınırları içinde kalıyor. Grev sözcüğü açıkça kullanılamıyor.

İkincisi, *glasnost*un tüm işçi haklarına kadar genişletilmemiş olması, basında sansür uygulamasının sürmesi, bir olgudur. Bu nedenle, Sovyetler Birliği'nin çeşitli yörelerinde basına yansıyamamış başka grevlerin olması önemli bir olasılıktır.

Likino'da ne oldu?

Gorbaçof'un başlattığı ekonomik reformlarla birlikte işyerlerinde kârlılık, verimin artırılması, kalitenin yükseltilmesi gibi hedefler konuldu. Hedefi gerçekleştiremeyen işyerlerinde, bir yaptırım olarak, prim düşürme,vb. cezalar uygulanıyor.

Nitekim Likino kasabasında otobüs fabrikası işçilerinin grevi de, primlerin kesilmesini, ücretlerin düşürülmesini protesto için yapıldı.

Otobüs fabrikası yönetimi, üretim hedefine ulaşılmadığı gerekçesiyle işçilerin primlerini kesti. İşçiler ise, üretimdeki hedefi tutturamamalarının kendi kabahatları olmadığını, eskimiş makinalar, kötü üretim teknikleri ve üretime gerekli parçaların gecikmesinden ötürü üretimin düşük olduğunu söylediler. Üstelik işçiler üretim hedefine ulaşmak için ekstra vardiya çalışıyorlardı.

İşçiler eskimiş makinaların ve yönetimin kötü planlamasının faturasının kendi ücretlerinin düşürülmesiyle ödenmesine çok öfkelendiler. Yasadışı greve çıktılar. Greve katılım yüksek oldu. Eylem duyulur duyulmaz devlet işe karıştı. Grev, ancak bir yargıcın karışmasıyla sona erdirilebildi. Bu arada fabrika direktörü ve bazı menecerler işten çıkarıldılar. İşçilerin üretimin düşük olmasına neden gösterdikleri eski makinaları yenilemek üzere fabrikaya önemli miktarda devlet yardımı yapıldı. Ama işçiler tek başına bu önlemlerin üretimdeki sorunları çözmeyeceğini düşünüyorlar.

Grevler neyi gösteriyor?

Likino'daki ve daha önce Çekof'daki grevlerin gösterdiği bir şey var ki, çok önemlidir:

Sovyetler Birliği'nde işçiler ücretlerinin, yaşam standartlarının düşürülmesine göz yummayacaklardır. Yıllarca işçilerin eski makinalarla ve kötü planlama ile yaptıkları üretimden verim istenince, işçiler de yönetime dönüp bunları gösteriyorlar. Yönetilenler-le yöneticilerin kavgası fabrika düzeyinde başlamış durumdadır. Ve bu kez işçiler sessizliği bozuyorlar.

İşçilerin tepkisi yükseldikçe yönetim işçilerin ücretlerinde ve çalışma koşullarında biraz değişiklik yapıyor. İşletmelerin menecerlerini değiştiriyor. Böylece yönetime güven uyandırmak istiyor. Ama, Gorbaçof'un reformları işçi sınıfını vurdukça, işçiler değişen menecerler durumlarının olumlu yönde değişmediğini görüyorlar. Üstelik, reformlarla gelecek fiyat artışları maddi durumlarında daha çok kötüleşme getirecektir. Bu nedenle, bugün tek tük gerçekleşen grevlerin çok daha fazla sayıda işyerine sıçraması, Sovyet işçi sınıfının ülke çapında savaşımı yükseltmesi kaçınılmazdır.

İşçi sınıfı kendi devlet yönetiminin elinde tutan bürokrasiye ve teknokrasiye karşı ekonomik-demokratik hakları için savaşımı yükseltirken sosyalizme sahip çıkacaktır.

Sayfayı hazırlayan: A.Fırat

Hint ordusunun Sri Lanka'da Tamillere karşı giriştiği "barış harekatı" sömürgecilik hedefiyle bağlıdır

Sri Lanka: Sömürgeci Hint burjuvazisinin yeni hedefi

Hindistan ordusunun emperyalist amaçlarla Sri Lanka'ya, Tamil halkının yaşadığı bölgelere girmiş, yerleşmekte olması, Türkiye burjuvazisinin sosyal demokrat Ecevit eliyle Kuzey Kıbrıs'ı işgal etmesini anımsatıyor. İçeride yoğun sınıf savaşı ile boğuşan Hindistan burjuvazisi, bunu dizginleyebilmek için, dışarıda yayılmaya ve yeni pazarlar ele geçirerek ülkesindeki buharın bir kısmını boşaltmaya çalışıyor. Sri Lanka'ya da bu gözle bakıyor.

Hindistan ordusu, Sri Lanka'da devlete karşı ulusal kurtuluş savaşımı veren Tamil hareketini ezmek için adanın kuzeyindeki Jaffna kentini kuşattı. Tamil gerillalarla Hint komando birlikleri arasındaki çarpışmalarda her iki taraftan ve sivil halktan yüzlerce kişinin öldüğü bildiriliyor.

Hint ordusunun Sri Lanka'daki Tamil hareketini ezmek üzere harekete geçmesiyle birlikte, Hindistan burjuvazisinin Sri Tamil halkının yaşadığı bölgelerden başlayarak adaya yayılma, ülkeyi sömürgeleştirme planları da iyice açığa çıktı.

Tamil kurtuluş hareketi

Sri Lanka'da büyük bir Tamil azınlığın bulunmasının tarihi, İngiliz sömürgecilerinin Sri Lanka adasında çay ekimine başlaması kadar eskidir.

Sömürgeciler, çay plantasyonlarında çalıştıracak işgücü gereksinimlerini karşılamak üzere Hindistan'ın güneydoğusunda yaşayan Tamillerden bölük bölük insanı yıllar boyu Sri Lanka'ya taşıdılar. Çay plantasyonları geliştikçe Tamil köleler, işçileştiler ve giderek adada yerleştiler. Sömürgeciler gittiler ama Tamiller ada sakinleri arasına karıştı.

1970'li yıllarda Sri Lanka'da sınıf savaşı şiddetlendi. Binlerce öğrenci hükümete karşı ayaklandı. Ayaklanma toplumda derin izler bıraktı. Tamil azınlığın dikkatini kendi demokratik haklarına çekti.

1976 yılında Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları (TEKK) adlı örgüt kuruldu. Başka örgütlerle birlikte bu örgüt de adada Tamil halkın çoğunlukta ya da önemli bir azınlık olduğu kuzey ve doğu Sri Lanka'da bağımsız bir Tamil devleti kurmayı hedefliyordu. Sorunların barışçıl yollardan çözümünün olanaklı olmadığını gören bu örgütler silahlı savaşım yolunu benimsediler.

Savaşım, 1980'den bu yana iyice yükseldi ve son yıllarda tam bir iç savaşa dönüştü. İdeolojik olarak çok belirgin görüşleri olmayan TEKK, öteki örgütlere kıyasla Hindistan'dan daha bağımsız davranıyordu ve merkezi adada, Tamil halkın yoğun yaşadığı Jaffna bölgesindeydi.

Savaşkanlıkları ve disiplinleri ile yığın bağlarını güçlendiren TEKK, zaman içinde Tamil örgütlerinin en güçlüsü haline geldi. Tamil halkının desteğini kazandı.

TEKK, son bir iki yılın başarılı askeri harekatlarıyla Jaffna'yı ele geçirdi. Bu kurtarılmış bölgede hegemonyayı kurdu. Yerel yönetim ve Sri Lanka devletinin bölgedeki öteki kurumları TEKK'in denetiminde çalışmaya başladı.

"Barış" harekatı

Sri Lanka ordusu, Tamil ayaklanması ile başedemedi. Nisan ayında Sri Lanka ordusunun Jaffna'ya karşı giriştiği taarruz, Hindistan'ın "Tamil dostu"(!) müdahalesiyle durduruldu.

Sri Lanka ordusunun, Hindistan'ın Tamillerin yanında görünerek yapacağı bir askeri müdahaleye karşı koyacak gücü yoktu. Sri Lanka'nın güneyinde Sinhaliz miliyetçiliği de hükümeti zorluyordu. Öte yandan, burjuvazinin burnunun dibinde sosyalizme yönelebilecek bir Tamil devleti yerine, denetim altında tutulabilecek bir "otonomi" tercih edilirdi. Bu nedenle, Sinhaliz burjuvazisi, askeri saldırıyı durdurduktan sonra, uzun süredir "yardım" etmeyi ve "arabuluculuk" yapmayı teklif eden Hindistan'ın yardımını(!) kabul etti. Üçlü barış görüşmeleri başladı. 29 Temmuz'da, Sri Lanka ile Hindistan arasında, Tamil örgütlerin de katılması ile bir "barış" planı imzalandı.

Hindistan ve Sri Lanka burjuvalarının pazarlığının ürünü olan anlaşmayı Tamil burjuva partileri ve bazı sol örgütler de destekledi. Ancak TEKK örgütüne bu anlaşma zorla imzalatıldı. Örgüt yöneticileri anlaşmayı kabul edene dek Yeni Delhi'de hapis tutuldular.

Anlaşmayla birlikte, Sri Lanka ordusu, güneyde Sinhaliz halktan yükselen tepkileri, Sinhaliz ulusçuluğunu bastırmak için güney bölgelere çekildi.

Anlaşmaya göre, Tamil örgütleri silahlarını teslim edecekti. Bunun karşılığında da, Sri Lanka burjuvazisi Hindistan ordusunun *denetiminde*, ülkenin kuzeyinde ve doğusunda yaşayan Tamillere yarı otonomi vermeyi kabul ediyordu. Tamillerin çoğunlukta olduğu ama Sinhalizlerin önemli bir azınlık oluşturduğu doğuda halk bu planı beğenmezse hayır diyebilecekti.

Hindistan bu pazarlığın parçası olarak önce 5 bin askerlik "barış" gücünü Tamil bölgelerine çıkardı. "Barış gücü"nün ilk görevi devrimci Tamil örgütlerini silahsızlandırmaktı. Daha sonra yapılacak otonomi görüşmelerinde kendi çıkarlarıyla uyuşan örgütlerin yanında duracak, düzeni "sağlayacaktı". Bu görevler yerine getirildikten ve Tamil ulusal hareketi dağıtıldıktan sonra da Hint ordusu Sri Lanka'dan ayrılacaktı.

Plan "imzalandı" ama, TEKK örgütünün lideri Prabhakaran, Jaffna'ya döndükten sonra anlaşmayı reddetti. Tamil gerillaları silahlarını Hint ordusuna teslim etmediler.

TEKK en başta "barış gücü"-nün Tamil bölgelerini işgaline karşı çıktı. "Hindistan emperyalizmi, Sinhaliz hegemonyası kadar nefret vericidir" ve "başkasının dayattığı koşullarla gelecek iktidara lanet olsun" diyerek Hindistanın adadaki varlığına karşı savaş açtı.

"Barış" gücü saldırıya geçiyor

Hindistan "barış gücü" önceleri TEKK'in Sinhaliz hükümete karşı yaptığı eylemlere göz yumdu. Ancak TEKK'in silahlarını teslim etmemesine ve güçlenmesine göz yummadı. Hindistan burjuvazisi, havuç siyasetini erkenden terketti. "Barış gücü"nün maskesi düştü, 10 Ekim'de Hindistan ordusu TEKK'e savaş açtı. Çarpışmaların yoğunlaşmasıyla birlikte, 15 bin olan asker sayısı 35 bine yükseltildi. Bunlar Hindistan ordusunun barışçı bir amaçla değil emperyalist yayılmacı amaçlarla adaya yerleşmekte olduğunu, gidici olduğunu değil, kalıcı olduğunu gösteriyor. "Barış gücü" emperyalizm aşamasına yükselmiş, çevreye yayılma gereksinimi ile çırpınan Hindistan burjuvazisinin sömürgeci ordusudur.

Sömürgeci ordunun giriştiği saldırı harekatı sonucunda bugün Tamil hareketinin gücünü koruduğu Jaffna kenti kuşatma altına alındı. Ancak gerillaların Jaffna'yı güçlü biçimde savunması karşısında sömürgeci ordunun ilerlemesinin yavaş oldu. Bu arada, Hint ordusunun sivillere karşı katliama giriştiği de ulaşan haberler arasındadır. Jaffna kenti, Hint ve Sri Lanka uçaklarınca bombalandı.

Emperyalist amaçlarla Sri Lanka'ya yerleşen ve Tamil ulusal hareketini yok etmek için azgınca saldıran Hint ordusu, sayısal ve teknik üstünlüğüne rağmen, TEKK savaşçılarının direnişini ancak iki haftada kırabildi. Jaffna'yı ele geçirdi.

Sri Lanka'da ve Hindistan'da resmiler, emperyalist yayılmayı alkışlıyorlar

Hindistan'ın Tamil ulusal hareketini yok ederek, bölgeyi sömürgeleştirme girişimi daha şimdiden yönetim alanında kendini gösteriyor. Yerli Tamillere güvenmeyen Hindistan içişleri bakanlığı bir gizli genelge ile Tamil dilini bilen yüksek devlet memurlarına gönüllü olarak Tamil bölgelerine gidip gidemeyeceklerini soruyor. Bu, emperyalist yayılma hedefleriyle uyumlu olan, sömürgeci bir yönetimin ilk uygulamasıdır. Ve bu girişim, Hindistan'da ciddi bir muhalefetle karşılaşmadı. Hindistan Komünist Partisi-Marksist (CPI-M) dışında, Sri Lanka ile yapılan "barış" planına ve Tamil bölgelerinin işgaline karşı çıkan yoktur.

Öteki sol örgütler sosyal şöven birtutum aldılar. Hindistan burjuvazisinin emperyalistleşmeye yönelik yayılmacılığını eleştirmezken, Gandi'yi Jayewardene'nin oyununa gelip, onu zor durumdan kurtardığı için eleştirdiler. Yüzlerce Hintli asker öldü diye de hayıflandılar. Öte yandan yüzlerce Tamilin ölmesine ses çıkarmadılar.

Burjuva muhalefet partileri ise ordunun Sri Lanka'daki operasyonunu görüşmek üzere parlamentoyu toplantıya çağırdı. Ordunun neden çok kayıp verdiği ve Tamil gerillalarının direnişinin neden hızla kırılamadığı sorularına yanıt verilmesini "istiyorlar". Burjuvazinin korkusu, ordunun Tamil direnişini kısa sürede kıramaması durumunda ABD'nin Vietnam'da başına gelenlerin Hindistan'ın da başına geleceğidir.

Sri Lanka Komünist Partisi de ulusal soruna eşit haklar olarak gördüğü için "barış" planını destekliyor.

Sri Lanka KP genel sekreteri K.P. Silva, *World Marxist Review* dergisinin Kasım 1986 sayısında yazdığı yazıda Tamil sorununu *eşit haklar sorunu* olarak gördüklerini, Tamil bölgelerinde merkezi otoritenin kısmi olarak Tamillere verilmesini savunuyordu. Tamillerin ayrı devlet kurmalarına ve silahlı savaşıma *karşı* çıkıyor, daha da ileri giderek "biz demokratik çözümden yanayız", eğer "Sinhaliz ve Tamil burjuvaları anlaşmak için çaba gösterirlerse destekleriz" diyordu.

Sinhaliz, Hindistan ve Tamil burjuvalarının imzaladığı "barış" planı, Sri Lanka KP'nin ulusal sorun konusundaki görüşleri ile uyuşuyor. Sri Lanka KP ulusal soruna burjuvazinin gözlüğü ile baktığı için bu çok doğaldır.

Sağlı sollu Tamil burjuva örgütleri de "barış" planını destekliyorlar.

Jaffna kentinde, kendilerinden kat kat üstün düşman güçlerine karşı savaşım veren Tamil gerillaları yenildiler. Ulusal kurtuluş hareketinin daha üst bir düzeyde yeniden ortaya çıkması yüksek olasılıktır. Ama, Tamil halkının çaktığı ulusal kurtuluş kıvılcımı adada sönmeyecektir. Sönmediği gibi, bu kez Hindistan'da ve bölgenin öteki ülkelerinde yankı yapacaktır.

Ayrıca, emperyalistleşme aşamasına büyümüş olan, bölgenin hegemonu olarak çevreye yayılma gibi son derece nesnel bir gereksinimi olan Hindistan burjuvazisinin bölgede bir "barış" değil savaş odağı olduğu sergilenmiştir. Hindistan burjuvazisinin çabaları ile Türkiye burjuvazisininkiler arasında çarpıcı benzerlikler bulunması, bu nedenle şaşırtıcı değildir.

Hindistan bölgenin hegemon emperyalist gücü olmayı hedefliyor

1974'de Türkiye burjuvazisi Kıbrıs'ta "barış harekatı" düzenlemiş, burjuva solu da buna alkış tutmuştu. Bugün kuzey Kıbrıs Türkiye'nin bir sömürgesi durumuna gelmiştir. Türkiye finans-kapitali adayı ekonomik, siyasal ve toplumsal alanlarda, Türk ordusunun varlığını kullanarak, kendisine bağlamıştır.

Hindistan da, önce Keşmir'e, sonra Pakistan'a, Çin'e saldırmış, Pakistan iç savaşına askersel karışmada bulunarak, bugün Bangladeş olarak bilinen ülkeyi "koltuğunun" altında korumaya almış bir devlettir. Kuzeyde Çin ile, batıda Pakistan ile sınır anlaşmazlıkları sürmekte, doğuda kaçak yabancı işçileri bahane ederek Bangladeş'e dişlerini göstermektedir. Sri Lanka'ya girmesi, aynı zamanda nükleer bir askeri güce sahip olan Hindistan'ın yayılmacı hedeflere sahip olduğunun yeni bir örneği olmuştur.

1950'li yıllardan bu yana "bağlantısızlık" siyaseti izlemiş olması, Sovyetler Birliği ile "dost" ilişkiler sürdürmüş olması, bu yayılmacı uygulamaları perdelemeye yaramaktadır. İşin ilginci, Sovyetler Birliği devleti, SBKP yönetimi, Hindistan burjuvazisine II. Dünya Savaşı'nın ertesinde siyasal bağımsızlığını kazandığından beri "yardımcı" olmaktadır.

Şimdi bölgede, dünyanın dördüncü büyük askeri gücüne sahip emperyalist bir güç olarak yükselmenin kavgasını veren, uluslararası emperyalist tekellerin önemli bir atlama tahtası olan bu ülkenin burjuva hükümetleri, SBKP'nin övgüsüne her zaman "mazhar" olmuşlardır. "Ulusal demokrasi" görüşünü yıllardır Hindistan'a uygulayan SBKP, Hint komünistlerinin sınıf savaşını yükseltme ve burjuvaziye karşı çıkma yönündeki her girişimini "ulusal burjuva" Nehru'ya, sonra onun kızı İndira Gandi'ye açık destek vererek ezmiştir. Şimdi de İndira'nın "ulusal burjuva" oğlu Gandi'nin emperyalistleşme yönündeki girişimlerini onaylıyor.

Bu kadar cömert yardımlara rağmen, Hindistan burjuvazisi, ülkenin aynı zamanda bir zayıf halka olmasının önüne geçemiyor. Dünyanın en yoksul ülkelerinden biri olan Hindistan'da sınıf savaşı zaman zaman çok şiddetli geçerek yükseliyor. Burjuvazi Pencap'ta Sih hareketiyle, ülkenin her yanında işçi sınıfı ve yoksul halk yığınlarının öfkesi ile karşı karşıyadır. İçeride yükselen sınıf savaşımını dizginleyebilmek için dışarıda yayılmak, yeni pazarlar ele geçirerek ülkedeki buharın bir kısmını boşaltmak önünde duran en önemli sorunlar arasındadır.

Türkiye'nin Kıbrıs'taki varlığı gibi, Hindistan'ın Sri Lanka'daki "barış harekatı"nı da bu açıdan değerlendirmek gerekir.

Ahmet Fırat

Özal'ın, Türkiye çağ atladı diye böbürlenmesi gülünç kaçıyor.

TÜRKİYE DEVRİM ÇAĞINA ATLADI

Özal, Türkiye'nin çağ atladığını söylüyor ve buna dayanarak kendine puan yazmaya çalışıyor. Burjuva muhalefet ise, Özal'a puan yazılmasın diye, hayır Türkiye çağ atlamadı diyor. Böyle bir kör döğüşü sürüp gidiyor.

Yalnız burjuvazi mi çağ atladı

1980'lerde Türkiye her alanda sıçrama geçirdi. Bu anlamda "çağ atladı" denebilir. Kapitalizmin gelişmesi bir dönemeç daha aldı. Tekeller, holdingler iyice palazlandı. Devletle bunlar arasındaki yakın ilişki gizlenemez biçimde ortaya çıktı. Emperyalistleşme hedefi artık açıkça tartışılıyor, görüş ayrılıkları hangi alanı nasıl ele geçirelim düzeyinde kalıyor.

Bu gelişmelerle bağlı olarak Türkiye'de artık istenen herşey bulunuyor. İzmir Fuarı'nı açarken Özal, "eskiden yurtdışına bir bavulla gidip, on bavulla dönerdik, şimdi bir bavulla gidip, bir bavulla dönüyoruz, çünkü herşey var" dedi. Doğrudur, ama sorun şu: Kim istediğini alabiliyor? Bunu Özal kendisi yanıtlamış. Eskiden yurtdışına bir bavulla gidip on bavulla dönen kimlerse, bugün istediğini Türkiye'de bulup alan da onlardır. Yani burjuvalardır.

Özal'ın dilinden düşürmediği "çağ atlama" burjuvazi için gerçekten de büyük olanaklar açtı. Bu olanaklardan yararlanabilecek güçte olanlar, ya da o güce gelenler daha da güçlendiler. Güçsüzler elendiler, eleniyorlar.

Öte yandan bütün bu olanaklar ne pahasına açıldı? Küçük burjuvazi yığınlarla yoksullaştı, proleterleşti. İşçi sınıfının yaşam düzeyi 1963'ün bile gerisine düştü. Türkiye'nin bu emekçi kesiminde "çağ atlama", deneyim kazanma, burjuvaziyi, onun düzenini daha iyi tanıma, kendisinin ayrı sınıfsal varlığını iyice anlama ve işçi sınıfının sayıca da dev boyutlara ulaşması vb. olarak yansıdı.

1980'lerde, bütün sınıflar, yani bütün toplum, gerçekten de çağ atladı. Burjuvazi cebini, onun mezar kazıcısı safını ve bilincini zenginleştirdi. Burjuvazi iyice gericileşti, mezar kazıcının kurtarıcı misyonu daha da belirginleşti.

Böyle olunca burjuvazi, cebini doldurmak açısından ileri doğru çağ atlarken, siyasal olarak da geriye doğru çağ atladı. İdeolojik iflas içinde, Atatürk'ü de "aşıp", Osmanlı halifelerine, dinbazlığa sarılmaya başladı. Şimdi burjuvazinin en "ilericisi" 1920'lerde duruyor, en gericisi ise tarihin derinliklerinde kaybolmuş durumdadır. 922'de midir, 1071'de mi yoksa 1453'de mi, belli değil!

Böylece bütün sınıflar, yani bütün toplum, gerçekten de "çağ atlamış" oldu. Burjuvazi cebini, onun mezar kazıcısı safını ve bilincini zenginleştirdi. Burjuvazi iyice gericileşti, mezar kazıcının kurtarıcı misyonu daha da belirginleşti.

Şimdi dönelim Özal ile burjuva muhalefet arasındaki kör döğüşüne.

Özal neyle böbürleniyor

Özal Türkiye'nin geçirdiği dönemeci tümüyle kendisi mallanıyor. Baştakinin adı ne olursa olsun Türkiye kapitalizmi, yaşayacaksa, belli dönemeçleri dönmek zorundaydı. Ekonomik açıdan nesnel bir zorunluluk söz konusuydu. Bu açıdan Özal koca bir palavra atıyor. Palavranın içinde biraz doğru payı var. Bu zorunluluğu Özal iyi gördü ve Evren'in tam desteğiyle, hızla yerine getirmeye çalıştı. Ancak yerine getirmeye çalıştı da ne oldu?

Türkiye'de sınıf çelişkileri hiç bu kadar derinleşmemişti. Özal "çağ atlama"yla övünerek, zayıf halka Türkiye'yi devrime daha da yaklaştırmakla övünmüş oluyor! Karşısında, yalnızca kendisine, kendi partisine değil, bu işkenceci ve sömürücü düzene karşı nefretle dolu milyonlar vardır.

Özal'ın "çağ atlama" böbürlenmesine bu açıdan doğru dürüst karşı çıkabilmek için, dönüp ona, şunları diyebilmek gerekir:

"Evet Türkiye çağ atladı, ama işte kapitalizm altında çağ atlamanın hayırı kime dokunuyor, bu da iyice açığa çıktı. Bu düzen değişmediği sürece, Türkiye'nin çağ atlaması burjuvazinin, tekellerin sömürüyü biraz daha katlaması, gerçek bir demokrasinin ise boş bir söz olarak kalması demektir."

Türkiye henüz devrimci durum yaşamıyor ama birkaç kıtayı birden sarsacak güçlü bir devrimin ipuçları her geçen gün artıyor. Türkiye devrim çağına atlamıştır.

Patlama korkusuyla, kendi burjuva çıkarlarının kaygusuyla öz sansür taşıyan muhalefet doğaldır ki bunları diyemiyor. Diyemeyince de köşeye sıkışıp, gerçekleri yadsıyarak muhalefet yapmak zorunda kalıyor. Türkiye'deki değişimi herkes görüyor. "Türkiye çağ atlamadı" demek havanda su dövmektir. Burjuva muhalefet havanda su döverek Özal'a hizmet etmektedir.

Böylece bir yanda Özal Türkiye çağ atladı diye, gerçekte çok gülünç bir konumda böbürlenmiş oluyor, "çağ atlamak buysa.." dedirtiyor. Öte yanda burjuva muhalefet Özal'ın gülünç, içinde büyük bir gaf taşıyan konumunu sergileyemediği için gerçeklere ters düşüp "bunlar da ne yaptıklarını bilmiyorlar" dedirtiyor.

Köşeye sıkışmış burjuva muhalefetin en ilericisi bile, Özal'ın yüzyıllarca gerilere giden siyasal çizgisine karşı doğru dürüst savunma yapamıyor. Kendisi 1920'lerde takılıp kaldığı için, Atatürkçülük elden gidiyor diye ağlaşmakla kalıyor! Zaten iflas etmiş bir temelde yapılan böyle bir "savunma"nın etkili olması, Özal'ın gericiliğine darbe vurması beklenemez.

Ancak Özal Türkiye çağ atladı diye böbürlenirken, kendisi siyasal açıdan yine gülünç bir konuma düşüyor. Okul kitaplarında Vahdettin bile övülür oldu. Burjuvazinin ekonomik açıdan ileri doğru çağ atlaması, siyasal açıdan ellerini gerilere doğru uzatması oluyor. Özal'ın övündüğü şeye bakın!

Alternatif devrimcilerdir

Özal "alternatifsizim" diyor. Yalnızca burjuva çerçevede bakacak olursak, bu bir bakıma doğrudur. Özal gidebilir, Demirel ya da İnönü gelebilir. Ama izlenen ekonomik siyaset özünde ciddi bir değişiklik geçiremez. Muhalefet partilerinin alternatif program üretememenin sancısını çekmeleri bu nedenledir. Bu anlamda Özal gerçekten alternatifsizdir. En sol muhalif SHP bile alternatif değildir.

Emperyalist ülkelerde başka halkların sömürüsüyle elde edilen süper kârlar, oralarda kapitalizm çağ atladı mı, emekçilerin de ekonomik açıdan, hiç olmazsa bir yıl atlamalarına yol açabildi. Batıda sosyal demokrasi bu kırıntı temelinde bazı vaadler yaptı ve vaadlerini belli ölçüde tutabildi.

Oralarda da durum değişiyor. Ama Türkiye'de burjuvazinin böyle bir olanağı zaten yok. Dolayısıyla sosyal demokrasinin verebileceği bir kırıntı da yok. Latin Amerika ülkelerinde böyle durumlarda sosyal demokrasinin nasıl kemer sıktırdığının, ücret dondurduğunun örnekleri boldur. Hatta o kadar uzağa gitmeye de gerek yok, Yunanistan'da Papandreu'nun yaptıkları ortadadır.

Öte yandan Özal'ın, tarihin derinliklerine uzanan siyasal gericiliği, zaten iflas etmiş Atatürkçülükle yenilemez. Bu ikisi arasındaki kavga tümüyle gerilerde kalmaktadır. İşçi sınıfımız, halkımız geriye değil ileriye bakmaktadır. Burjuva muhalefetin onlara sunabileceği hiçbir şey yoktur.

Burjuva çerçevede Özal alternatifsizdir ve bununla da böbürleniyor. Böyle yaparak yine gülünç duruma düşüyor. Düşünün ki böylesine nefret toplamış bir rejimde, burjuvazinin kakışlayabileceği bir alternatif yok! Bu ne demektir? Özal'ın tek alternatifi komünistler ve devrimcilerdir.

Diyeceksiniz aradakilere ne oldu. Legal sosyalistler, şimdi de TBKP elbisesiyle ortaya çıkan resmiler hesapta yok mu? Kısa vadede elbette hesapta varlar. Ama burjuvazinin kuyruğunda giden legalizm ve reformizm, burjuvazinin kara yazgısını da onunla paylaşmaya mahkumdur.

Türkiye henüz devrimci durum yaşamıyor ama birkaç kıtayı birden sarsacak güçlü bir devrimin ipuçları her geçen gün artıyor. Türkiye devrim çağına atlamıştır. Bu çağ, Türkiye'ye çağ atlatmakla övünen Özal'ı, onun uyuz muhaliflerini ve onların sol giysili kuyrukçularını - topunu birlikte - silip süpürecektir.

S.Günbudak

Sosyal demokratlar işçi düşmanlığında hiç de öteki burjuvalardan aşağı kalmıyorlar

Resmilerin kulakları çınlasın

İşçi sınıfı, kendisine resmilerin "dost" diye yutturmaya çalıştığı burjuva "dost"ların ne mal olduğunu yaşam içinde, kendi deneyiminden öğreniyor. Proletarya ile burjuvazi arasında uzlaşmaz, düşman çıkarların olduğunu kavrıyor. Gelecek günlere bileniyor.

Aşağıda anlatacağım olay 8 ay kadar önce oldu. Bu, içinde büyük dersler taşıyan, sıradan gibi görünse de 600 işçinin işten atılmasıyla sonuçlanan, burjuvazi içinde bağlaşık arayanlara şamar niteliğinde bir olaydır.

2000 dolayında maden işçisinin en ilkel, en ağır koşullarda, çoğunlukla günde 9 saati geçen çalışması sonucunda toplam 5 kömür ocağından 1200 - 1500 ton kadar kömür çıkarılıyor. Üç vardiya halinde çalışılan ocaklarda her vardiyada ortalama 90 tonla 120 ton arasında kömür çıkıyor. 100 ton çıktığını kabul etsek, günde 1500 ton eder.

İşçi ücretleri ise şöyle: İlk giren işçi asgari ücretle işe başlıyor. 10 yıllık bir işçinin aldığı ücret net 150 bin lira kadar. İşçilerin hepsi sendikalı. Sendika Maden-İş. Ancak sendikanın başındakiler, "neyle uğraşıyorsunuz?" sorusuna "işçilerle filan" gibi samimiyetten uzak, sanki istemeyerek uğraşıyorlarmış gibi bir yanıt veriyorlar.

Bu kısa bilgiden sonra olaya geçelim:

Bu 5 maden ocağında olağan durumda yılda ortalama beş kişi ölüyor. Sakat kalanların, kolu bacağı kopanların sayısı hayli yüksek. Ocaklarda işçileri bu koşullar altında çalıştıran da, resmilerin bağlaşıklarından "sol sosyal demokrat" Nizamettin Çoban.

1978 yılına kadar Ecevit'in kuyruğundaki resmiler, 1978'de Ecevit iktidara gelip işçi sınıfına gerçek yüzünü gösterince CHP içinde takılacak yeni kuyruk olarak, "ulusal burjuvazinin sol kanadı" dedikleri "sol sosyal demokratları" bulmuşlardı. Bunlardan biri de Nizamettin Çoban'dı. O zaman bu kişi, sözde "hırçın solcu"ydu(!)

Resmilerin "ulusal burjuva" bağlaşığı N. Çoban, 1979'da resmilerle birlikte Küba'da gençlik festivaline katılmış. Erdal İnönü'nün İzmir'den milletvekili seçilmesine 150 milyon TL harcamış.

İktidar partisi, Nizamettin Çoban'la olan çelişkileri nedeniyle Çoban'ın şeker fabrikalarıyla yaptığı kömür sözleşmesini, G.Afrika'dan gelen kömürün daha ucuz olduğunu söyleyerek feshetti. N. Çoban, bu durumda çareyi, üretimin % 80'inin şeker fabrikalarına satıldığı ocaklarda çalışan 600 işçinin işine son veriyor. Kalan işçilere de, yine eskisi kadar kömür çıkarmaları gerektiği, aksi halde onları da işten atıp yerlerine yeni işçiler alacağı tehdidini savuruyor. Çıkarılan arkadaşlarının durumunu gören işçiler aynı parayla daha fazla çalışmaya başlıyorlar. Kömür üretimi eskisi kadar oluyor. Sendika ise bu duruma ses çıkarmıyor.

Siyaset yasağı referandumla birlikte kalkan N. Çoban şimdi SHP'den milletvekili adayı oldu. Bu dünyada herşeyin bir bedeli var. Belki yine seçilir ve resmilerin yasal olması için de çalışır. Bizim resmilerin kulakları çınlasın!

İşte burjuvazi içindeki "dostlar"(!), işçi sınıfına *böyle* dostturlar(!) İşçi sınıfı böyle "dost"ları yaşam içinde pratik deneyimiyle en iyi biçimde öğreniyor. Proletarya ile burjuvazi arasında uzlaşmaz, düşman çıkarların olduğunu kavrıyor. Sınıf düşmanlarını izleyerek, gelecek günlere bileniyor.

Selam olsun maden işçilerine.

Deniz Gün